

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomškov trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Bitke v zraku se nadaljujejo

Včeraj je doživel London stoti letalski alarm — Dočim protiletalsko topništvo podnevi uspešno zavrača nemške letalske napade, prodirajo nemška letala vsako noč nad London

London, 19. sept. s. (Reuter). Pretekla noč je zopet potekala v znamenju skoro neprestanih letalskih napadov na London. Letalski alarm v prestolnici se je pričel sredi noči ob 19.57 in je trajal do ranega jutra. Protiletalsko topništvo v Londonu je zopet skoro vso noč ustvarjalo zaporni ogenj. Prebivalstvo je prebilo noč v zakloniščih, v katerih so čuli oddaljene detonacije eksplozivnih bomb in protiletalskih granat.

Nemška letala so metala bombe tudi preteklo noč na slepo srečo. Mnogo nevojaških objektov je bilo zadetih. Tako je pada teška eksplozivna bomba na hotel, kjer je bila v spodnjih prostorih plesna zabava. Poškodovana so bila samo zgornja nadstropja hotela in je bilo opustošenih še šest sob. Nihče v hotelu ni bil ubit ali ranjen. Težka eksplozivna bomba je eksplozirala tudi na nekem trgu, takoj nato pa je sledila na istem trgu še hujša detonacija. Po nepotrjenih vesteh se je zrušilo na trg nemško bombno letalo. Na severu Londona so padle bombe na neko ulico in so uničile pet večjih hiš. 20 ljudi, ki je bilo v zakloniščih pod hišami, je ostalo nepoškodovanih, pet drugih pa je bilo ranjenih. Nihče ni bil ubit.

Neko mesto v severozapadni Angliji je doživelo preteklo noč svoj najhujši letalski napad. Bombe so padle vsepovsod na mesto skozi več ur. Povzročena je bila velika škoda in je smrtnih žrtev mnogo. Bomba je padla v bližino neke bolnišnice, vendar ni bil nihče ranjen. Na enega izmed okrajev so vrlega nemška letala mnogo zažigali bomb. Gasilci so še vedno na delu, da omeje požare in odstranijo ruševine.

Sedem letalskih napadov podnevi

London, 19. sept. s. (Reuter). V Londonu so imeli včeraj podnevi sedem letalskih alarmov. Šesti je bil obenem stoti, kar jih je doslej v vojni doživela angleška prestolnica, vsi alarmi pa so bili kratki. Povzročile so jih formacije nemških letal, ki so preko obale skušale prodreti proti Londonu, pa so bile skoro vse že v bližini obale odbite. Edino pri enem izmed kratkih dopoldanskih alarmov je nastopilo tudi vsredišču Londona protiletalsko topništvo, ker so v veliki višini opazili sovražno letalo.

Med tem ko so dopoldne napade samo manjše nemške formacije, sta se popoldne nad obalami pojavili tudi dve veliki skupini nemških letal. Ena izmed njih je štela nad 200 letal, pri čemer je spremljalo vsak bombnik po osem nemških lovcev. Ta skupina je preletela v dolgi vrsti južnovzhodno obalo. Druga skupina, ki je štela okoli 300 letal, je napadla ustje Temze. Obe formaciji sta bili od protiletalskega topništva in lovskih letal takoj razpršeni in nista dospeli nad London.

London, 19. sept. s. (Reuter). Včeraj popoldne je bila v času, ko je bil odrejen šesti letalski alarm, Oxfordstreet polna občinstva, ki si je ogledovalo škodo, povzročeno po nemških bombah na nekaterih velikih trgovskih zgradbah v ulici v noči na sredo. Mnoge ženske so jokale ob pogledu na razdejane trgovine. Veliko trgovsko hišo John Lewis je požar popolnoma uničil. V drugi veliki trgovski hiši Bourne & Hollingsworth so bile uničene vsa okna, sicer pa škoda ni prevelika.

Angleško uradno poročilo

London, 19. sept. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo sta objavili davi naslednji komunikacije:

Napadi sovražnih letal na Anglijo in posebno na London so se nadaljevali v pretekli noči na isti način kakor v prejšnjih nočeh. Posamezna sovražna letala ali pa manjše formacije so metale zopet številne eksplozivne bombe brez cilja. V mnogih londonskih okolišjih je bila povzročena škoda od eksplozivnih bomb, med katerimi jih je bilo mnogo težkega kalibra. Glavna škoda je bila povzročena na manjših stanovanjskih hišah okoli središča Londona in v zunanjih okrajih na jugu reke. Mnogo hiš je bilo zadetih in nekaj med njimi popolnoma uničenih. Vrženih je bilo tudi mnogo zažigalnih bomb, toda vse požare so gasilci in pomožni odelci naglo pogasili ali pa vsaj omejili.

Po začasnih poročilih se je bati, da je število človeških žrtev napadov v pretekli noči veliko. Okoli 90 ljudi je bilo po dosedanjih podatkih ubitih, 380 pa hudo ranjenih.

Izven Londona se je sovražna letalska aktivnost raztezala daleč preko Anglije, bila pa je razmeroma slaba. Bombardiranja je bila okolica reke Mersey in napadenih je bilo več mest v Lancashireu. Tu je bilo zadetih mnogo hiš in trgovskih zgradb. Mnogo oseb je bilo ubitih in ranjenih. Prebivalstvo Lancashirea je pri napadih pokazalo svoj značilni pogum in mir.

Napadena so bila tudi mnoga druga okrajja v Angliji, tako grofije Hampshire, Essex, Kent, Sussex in druge, nadalje srednja in južnopolna Anglija. Povzročene

je bilo nekaj škode, toda število žrtev je majhno.

Po zadnjih podatkih je bilo v včerajšnjih letalskih bitkah izgubljenih skupno 12 angleških lovskih letal, toda sedem pilotov se je rešilo.

Izgube v včerajšnjih letalskih spopadih

London, 19. sept. s. (Reuter). O podatkih, ki jih je prejelo letalsko ministrstvo do poznega večera, je bilo v letalskih bitkah nad Anglijo včeraj sestreljenih 46 nemških letal. Ena izmed njih je sestrelilo protiletalsko topništvo, vsa ostala pa lovška letala.

Angleži so izgubili včeraj po uradnih podatkih skupno devet lovskih letal, vendar se je pet pilotov rešilo.

London, 19. sept. s. (Reuter). V nekem govoru je včeraj izjavil letalski minister Sinclair, da so Angleži nad Anglijo v zadnjih mesecih sestrelili skupno 1867 nemških letal. Angleške izgube so znašale po Sinclairovih podatkih v istem času 661 aparatov. Pri tem so Nemci izgubili tudi okoli 4000 svojih letalcev, medtem ko je bilo izgubljenih istočasno samo okoli 600 angleških letalcev.

Bomba zadela ameriško poslaništvo

London, 19. sept. s. (Col. B. C.). Pri nemških letalskih napadih na London v noči na sredo je bilo od bombe poškodovano tudi ameriško poslaništvo.

Kakor uradno poročajo, je bila zadeta tudi zgradba španskega poslaništva.

Odlikovani poljski letalci

London, 19. sept. s. (Reuter). Poljski min. predsednik general Sikorski je včeraj razdelil odlikovanja 20 letalcem poljske lovske eskadrole, ki je v zadnjih dneh sestrelila sama 71 nemških letal. Medtem, ko je Sikorski delil odlikovanja, je bil zopet letalski alarm. Eskadrola je morala takoj nastopiti in šele, ko je bil alarm končan, je general Sikorski lahko nadaljeval razdeljevanje odlikovanj.

Zaklonišča na podzemeljski železnici

London, 19. sept. s. (Reuter). Čeprav je notranje ministrstvo ob izbruhu vojne izrecno prepovedalo, da bi smelo občinstvo uporabljati postaje podzemeljske železnice kot protiletalska zaklonišča, je bila zadnje čase ta prepoved ponovno prekršena. Mnogi ljudje so si prinesli v zaklonišča s seboj celo postelje ter so prenočevali na peronih postaj. Zaradi poostre litetalskih napadov je sedaj notranje ministrstvo sklenilo omiliti prepoved glede uporabe postaj podzemeljske železnice za zaklonišča, pri tem pa poziva prebivalstvo, naj se zaveda, da so podzemeljske železnice bistvene važnosti za vzdrževanje prometa v Londonu, in naj zato ne povzroča ovir prometu. Zlasti poziva notranje ministrstvo vse zdrave moške, da se samo v najnujnejših primerih poslužujejo postaj podzemeljske železnice kot zaklonišč.

Sestanek parlamentarcev

London, 19. sept. s. (Reuter). Poleg tajne seje parlamenta je bil sredi noči neoficielni sestanek članov parlamenta, na katerem so poslanci prav tako razpravljali o vprašanju obrambe pred letalskimi napadi. Predvsem je bilo govora o zakloniščih v Londonu.

Na tajni seji parlamenta sta ob zaključku debate podala ekspozice notranji minister Anderson in minister za narodno zdravje Macdonald.

Napadi na nemška oporišča

London, 19. sept. s. (Reuter). Z južne angleške obale poročajo, da so preteklo noč angleški bombniki izvršili zopet silovite napade na nemška oporišča ob francoski obali Kanala. Zlasti pri Calaisu so bili z angleške obale opaženi ogromni požari. Eksplozije bomb so si sledile skoro brez prestanka. Pri Boulogneu so neprestano streljali nemški protiletalski topovi in zarometi so bili ves čas v akciji.

London, 19. sept. s. (Reuter). Čeprav ni bilo izdano še nobeno uradno poročilo o operacijah angleških bombnikov v pretekli noči, se je vendar zvedelo, da so izvršila angleška letala še obsežnejše bombe napade nogo v noči na sredo. Bombardiranje so bile luke Boulogne, Calais, Dunkerque, Ostende in Le Havre. Prav tako je bilo napadenih več vojaških postojank v Nemčiji.

Izgube v vojni mornarici
London, 19. sept. s. (Reuter). Najnovejša lista izgub mornariškega ministrstva navaja 804 imen.

London, 19. sept. s. (Reuter). Admiralteta javlja, da se je angleška podmornica

»Navale« tako zakasnila, da jo je treba smatrati kot izgubljeno.

Ugotovitve tujih opazovalcev

Moskva, 19. sept. s. (Reuter). Včerajšnja »Pravda« piše o sedanjih letalskih bojih nad Anglijo in pravi, da bo uspeh ali neuspeh teh bojev odločil o letalski premoči, doslej pa Nemcem ni uspelo uveljaviti svoje številne premoči v letalih ter uničiti angleške protiletalske obrambe ali pa angleškega letalstva. Kmalu pa bo prišel čas, piše dalje list, ko se bodo morali Nemci odločiti, da premerijo onih 25 milj vodne

Nemška vojna poročila

Obstreljevanje dokov in železniških naprav v london-skem pristanišču — Izvidniški poleti nad London

Berlin, 19. sept. s. (DNB). Včeraj so kljub slabemu vremenu nemška letala nadaljevala povračilne bombe napade na Anglijo. V londonskem pristanišču so bili napadeni dok in železniške zveze. V Portu Victoria so nemška letala bombardirala bencinske tanke. Na veliki cisternski ladji pred lukso je bil povzročen požar in se je ladja potopila.

V letalskih bitkah, ki so se razvile včeraj nad Kentom, je bilo sestreljenih po dosedanjih podatkih 15 angleških letal. Tri nemška letala doslej pogrešajo.

Nemška letala so sestrelila včeraj tudi 21 angleških zapornih balonov, ki so se zaradi viharja odtrgali s kablov.

Včeraj so nemška letala izvršila tudi več oboroženih izvidniških poletov nad Londonom, pri čemer so imela nalog, da ugotovijo rezultate napadov v noči na sredo. Letala so ugotovila, da so bili v nekaterih londonskih okrajih cel blok hiš popolnoma razdejanih. Na nekem mestu je bil opažen izredno velik lijak. Bomba je najbrže tu zadela podzemeljsko železnico. V bližini dokov so bili ugotovljeni novi veliki požari. Prav tako so letala ugotovila, da skušajo iz poškodovanih skladišč in silosov v londonskem pristanišču reševati zaloge blaga in živil.

Berlin, 19. sept. s. (DNB). Po nemških uradnih podatkih je bilo v avgustu sestreljenih nad Anglijo 1354 angleških letal. V

prvem tednu septembra so Angleži izgubili 481 letalo, v drugem tednu septembra pa 261.

Razgnan angleški konvoj
Berlin, 19. sept. s. (DNB). Nemško težko topništvo je včeraj s severne francoske obale razpršilo velik konvoj angleških trgovinskih ladij, ki se je skušal pod zaščito slabe vidnosti prebiti v zapadni smeri skozi Kanal. V konvoju je bilo 10 ladij po približno 5000 ton. Topovski strel so prisilili ladje, da so se razpršile. Več ladij je bilo zadetih, druge pa so se umaknile.

Koncentracija nemške vojske na Norveškem

London, 19. sept. s. (Tass). United Press javlja, da imajo po informacijah tukajšnjih diplomatskih krogov Nemci pri Trondhjemu na Norveškem zbranih 50 tisoč vojakov, ki naj bi bili porabljeni za napad na Anglijo.

Prekinjene oddaje radia za Južno Ameriko

Berlin, 19. sept. s. (DNB). Angleški radio je objavil, da bodo oddaje za Južno Ameriko do 29. septembra prekinjene. Bržkone se je to zgodilo zato, ker je bilo pri zadnjih nemških letalskih napadih več angleških radijskih postaj poškodovanih.

Prekinjene oddaje radia za Južno Ameriko

Berlin, 19. sept. s. (DNB). Angleški radio je objavil, da bodo oddaje za Južno Ameriko do 29. septembra prekinjene. Bržkone se je to zgodilo zato, ker je bilo pri zadnjih nemških letalskih napadih več angleških radijskih postaj poškodovanih.

Italijansko prodiranje v Egiptu

Angleško vrhovno poveljništvo čaka na odločitve egiptске vlade

Kairo, 19. sept. s. (Col. B. C.). Po poročilih, ki pa uradno še niso potrdjena, sta dve motorizirani italijanski koloni včeraj napredovali do Marse Matruha.

Po tukajšnjih informacijah se zdi, da angleška vojska zasedaj predvsem zato ne podvzema odločilnih operacij proti italijanskim kolonom, ki prodirajo v Egipt, ker čaka, kakšno stališče bo zavzela zaradi vdora italijanske vojske egiptске vlade.

Med tem egiptski listi soglasno napovedujejo neuspeh italijanske vojaške akcije. Glavno vafdistično glasilo pravi, da lahko Angleži italijansko vojsko obstreljujejo z vojni mornarico in bombardirajo z letali in da zato ne more uspeti.

Kairo, 19. sept. s. (Reuter). Poveljništvo angleškega letalstva na Blžnjem vzhodu javlja v svojem sročnem komunikatu, da so angleški bombniki te dni ponovno napadli najvažnejše italijansko vojaško letališče v Severni Afriki, namreč v Beng-haziji. Pri napadu v torek je bilo zažganih

več hangarjev in letal. Nadaljnji uspešni napadi so sledili ponoči. Včeraj pa je bilo zopet poškodovanih več hangarjev in uničeno je bilo bencinsko skladišče.

Druga angleška letala so včeraj povzročila z bombnimi napadi dva požara med motoriziranimi italijanskimi transporti pri Bukbuku. Pri Sidi Barraniju so bile napadene postojanke italijanskega topništva. Nad Sredozemskim morjem je bil sestreljen italijanski hidroplan. Posadka je bila rešena.

Nemški bombniki so včeraj skupno z italijanskimi letali napadli angleško vojaško letališče na Malti. Pri tem sta bila sestreljena dva nemška bombnika in italijansko lovsko letalo. Oba italijanska letala sta bila rešena.

V Eritreji in Somaliji so napadla angleška letala več vojaških postojank, južnoafriški bombniki pa so bombardirali postojanke v Abesiniji.

Ameriška pomoč Angliji

Vodilni ameriški državniki za čim večjo pomoč Angliji

Washington, 19. sept. s. (Reuter). Več vodilnih ameriških osebnosti se je v govorih po radiu sredi noči izrazilo za čim večjo pomoč Angliji.

Guverner države New York, Lehmann, je izjavil, da naj bi Zedinjene države odstopile Angliji vse vrste orožja, v kolikor to ne bi oslabilo ameriške obrambe. Lehmann je dejal, da bi s tem Zedinjene države v ogromni meri le ojačale svojo lastno obrambo. Anglija se po Lehmannovih besedah ne bori samo za svojo lastno obrambo, temveč tudi za obrambo demokracije sploh. Bivši šef štaba vojne mornarice Stanley je izrazil mnenje, da naj bi Zedinjene države odstopile Angliji več hitrih motornih torpedov.

Senator Lee pa je naslovil poseben apel na predsednika Roosevelta, naj Zedinjene države pošljejo takoj Angliji vse bombnike, kolikor jih morejo pogrešiti.

New York, 19. sept. s. (Reuter). Današnja »New York Herald Tribune« poroča

Prodaja ameriških »letečih trdnjav«

Washington, 19. sept. s. (Reuter). Ameriško vojno in mornariško ministrstvo sta dovolili, da se prodaja v inozemstvo trgovski tip tako zvanih ameriških »letečih trdnjav«. Trgovski tip teh štirimotornih bombnikov razvija še vedno hitrost 300 milj na uro.

Bolgarski sportniki v Moskvi

Moskva, 19. sept. s. Sofijski nogometni klub »Slavija« bo odigral 22. t. m. novo tekmo v Moskvi in sicer s klubom »Dinamo«.

Priprave za bolgarsko zasedbo Dobrudže

Sofija, 19. sept. e. (DNB). Vsa Bolgarija je v znaku priprave za vkorakanje bolgarskih čet v južno Dobrudžo, ki se po pogodbi prične 21. septembra ob 9. dopoldne. Istega dne in ob isti uri bo v Sofiji izredna seja sobranja. Dan prej bo parlament sprejel dnevni red, ki obstoji iz dveh točk: Ratifikacija crajovskega sporazuma in odobritev izrednega kredita za južno Dobrudžo.

Bolgarski tisk je objavil poziv prebivalstvu, naj razobesi zastave. Čete ki bodo vkorakale v južno Dobrudžo, so že na štirih glavnih poteh po katerih bodo krovnile v priključeno ozemlje. Komitije za prevzem so že prispale do svojih sektorjev, ki so bili določeni v sporazumu, in so že pričele delo. Prebivalstvo v južni Dobrudži pripravila navdušeno sprejeti bolgarskih čet.

Pokarešča, 19. septembra AA. (DNB). V Djurdjevu je začel delovati partetni rumunsko-bolgarski odbor, kakor se določa pogodba v Craiovi, da bi rešil sporna vprašanja, ki bi nastala pri izvaianju pogodbe.

Teleki v Transilvaniji

Budimpešta, 19. sept. e. (DNB). Ministrski predsednik grof Teldi bo odjeto od danes v spremstvu nekaterih strokovnjakov v Erdelj, kjer bo ostal 6 dni, da bi produčil najvažnejša vprašanja za področje, ki so bila vrnjena Madžarski. Včeraj je bila seja vlade, na kateri so ministri, ki so se vrnili iz Erdelja, razpravljali o bodočem programu obnove novega področja. Parlament bo sklical za konec meseca. Prva točka dnevnega reda bo razprava o zakonu o priključitvi Erdelja k Madžarski. Nato bo sledila razprava o zakonu o poslanih novega področja in naposled o predlogu proračuna povečane Madžarske.

Sovjetski manevri v Transkavkaziji

Moskva, 19. sept. AA. (DNB). »Krasnaja zvezda« poroča, da so se v transkavkaskem vojaškem okraju začeli manevri čet, pri katerih sodelujejo tudi tankovski in letalski oddelki. Manevri so udeleževanje prvi namestnik vojnega komisaria maršal Budjoni.

Iz Indije

Bombay, 19. septembra s. (Reuter). Kongresni delovni komite je včeraj objavil resolucijo, ki poziva vse edine kongresa, da se vzdrže vsake nezakonite akcije razen po izrecnem naročilu Gandhija. Resolucija ugotavlja, da je odločitev proglasitve civilne nepokorščine v Indiji neizbežen pogoj, ki naj omogoči razgovore Gandhija s podkraljem lordom Linlithgom.

Upokojeni francoski prefekti

Bern, 19. septembra AA. (DNB). Izve se iz Vichya, da je vlada upokojila 21 francoskih prefektov. 13 pa jih je stavila na razpoloženje.

Zeneva, 19. septembra AA. (DNB). Imenovanje 35 novih prefektov v Franciji predstavlja največje izpremembo v državni upravi od leta 1870 do danes.

Sporazum o uvozu petroleja v Španijo

London, 19. sept. s. (Reuter). Med angleško in špansko vlado je bil podpisan sporazum, na podlagi katerega dovoljuje Anglija Španiji uvoz nekolikne petroleja, ki jo Španija rabi za lastne potrebe. V angleških krogih poudarjajo važnost tega sporazuma, češ da Anglija z blokado noče škodovati onim nevtralnimi državam, ki se ne pregreše proti blokadi.

Rusko-danska trgovinska pogodba

Moskva, 19. sept. s. (Tass). Včeraj sta tu podpisala komisar za zunanjo trgovino Mikojev in danski minister za javna dela Larsen dansko-sovjetsko pogodbo o trgovinskem prometu in o načinu medsebojnega plačevanja. Nova pogodba določa za prvih šest mesecev medsebojni trgovinski promet v vrednosti 14.400.000 danskih kron in sicer za vsako stranko polovico. Rusija bo kupovala na Danskem ladje, električne in Dieslove motorje, kompresorje itd., prodajala pa bo na Dansko bencin, bombaž itd.

Tekme med rumunskimi in jugoslovenski sportniki

Bukarešta, 19. sept. e. Državni vodja general Antonescu je včeraj izdal odlok, na podlagi katerega se bodo v bodoče redno vršile tekme med rumunsko nogometno reprezentanco in Jugoslavijo. Tekme bodo odigrane za pokal rumunskega kralja Mihaela, dočim so tekme za pokal kralja Karola ukinjene. Kakor zatrujejo, bo kralj Mihael poklonil rumunski nogometni zvezd dragoon pokal. Na bližnji nogometni tekmi med Jugoslavijo in Rumunijo v Beogradu bo kapetan rumunskega moštva na svečan način izročil jugoslovenski nogometni zvezd fotografijo kralja Mihaela.

Borzna poročila

Carib, 19. sept. Beograd 10.—, Pariz 9.825, London 16.60, New York 439.—, Milan 22.175, Madrid 40.—, Berlin 175.37.

HEDY LAMARR JE PRAZANKA!

Njen prvi film »Ekstaza« ji je prinesel svetovno slavo in angažma v Ameriki, kjer jo splošno imenujejo »Miss Sex-appeal štev. 1«. — Kot partner ROBERT TAYLOR. — Oglejte si jo danes v presretni vlogi lepotice Manon Lescaut v filmu

Kraljica tropskih noči

KINO MATICA, tel. 22-41.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat!

Kot dodatek predvajamo še barvast pevski film

»VESELA ZETEV«

KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat!

Francoski vefilm

»SRČNI UTRIP«

(BATTEMENT DE COEUR)

je ustvaril sodbo, da je to delo duhovito, polno šarma z nedosegljivo igro Danielle Darrieux

Bela sužnja

KINO SLOGA — Tel. 27-30

Zanimiva filmska zgodba evropske žene za rešetkami turškega harema. V glavni vlogi VIVIANNE ROMANCE in JOHN LODGE

Danes ob 16., 19. in 21. uri.

DNEVNE VESTI

— Izročitev jugoslovenskih odlikovanj v Berlinu. V torek popoldne je v prostorih našega poslanstva v Berlinu poslanik dr. Ivo Andrić izročil odlikovanja članom upravnega odbora Jugoslovensko-nemškega društva v Berlinu ter še nekaterim javnim in kulturnim delavcem. Po izročitvi odlikovanj je bil prireditelj odlikovanja na čast obedi, ki so mu prisostvovali tudi uradniki našega poslanstva.

— Odkupna cena pšenice bo znižana? Uredba o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom je prinesla za pšenico poleg odkupne cene tudi premijo 50 din pri metriskem stotu. Zaradi premije se je osnovna cena pšenice povečala stvarno od 250 na 300 din metriski stot. Po prvih skušnjah z novo ceno se je pa pokazalo, da ni primerna za deficitarne kraje. Stroški manipulacije in prevoza tako obremenijo ceno pšenice in muke v najsiromašnejših krajih, da na pristojnem mestu resno razmišljajo o tem, da bi se odkupna cena pšenice znižala ali pa sploh odpravila premija, ki jo zdaj uživa pšenica. Tako bi lahko dobili deficitarni kraji cenejšo pšenico in moko za ljudski kruh.

— Predlogi za novi vojni red. Zastopniki generalne direkcije državnih železnic, oblastnih direktorij, banskih uprav in gospodarskih ustanov iz vse države so se te dni posvetovali v Beogradu o novem vojnem redu. Na posvetovanju so bili ugotovljeni nedostaki in sedanjem vojnem redu in sproženi predlogi za novi vojni red. Konferenci je predsedoval pomočnik generalnega direktorja državnih železnic Dušan Ljčić. Obravnavala se je tudi potreba sodelovanja železniškega in avtobusnega prometa. O tem bo v kratkem sklicana posebna konferenca.

— Svečana otvoritev nemške gimnazije v Zagrebu. Danes popoldne je bila v Zagrebu svečano otvorjena nemška gimnazija, ki jo je ustanovila evangelijska cerkva na občini v svojem poslopiju v Gunduličevi ulici. Gimnazija ima za sedaj pet razredov. Svečani otvoritvi je prisostvoval razen zastopnikov naših oblasti tudi nemški konzul v Zagrebu dr. Freundt.

— Preskrba države s premogom in kovinami. V ponedeljek 23. t. m. bo baže v Beogradu konferenca o preskrbi države s premogom in kovinami. Konferenca sklicuje ravnateljstvo za zunanjo trgovino.

— Se o preselitvi »Jugobrunca« v Jagodino. Poročali smo že, da se namerava tekstilna tovarna »Jugobrunca« iz Kranja preseliti v Jagodino. Ta vest je prišla v javnost že pred dobrim mesecem, pa je bila takrat zanikana, zdaj pa se je izkazalo, da je resnična. V Jagodini je že kupljeno potrebno zemljišče in tudi poslopja. V Beogradu se je pa ustanovila tvrdka pod imenom »Jagodinska tekstilna industrija d. d.« z osnovno glavnico 2.000.000 din, ki se lahko zviša na 12.000.000 din. Ta tvrdka bo v celoti prevzela »Jugobrunca«, ki se še letos preseli iz Kranja v Jagodino. V Kranju in okolici bo ostalo brez zaslužka okrog 1200 delavcev in delavk.

— Dolga je pot iz Celja do Ljubljane. V nedeljo zvečer je bilo oddano v Celju na pošto pismo, namenjeno našemu uradništvu. Včeraj popoldne je srečno prišlo malo v Ljubljano. Od Celja do Ljubljane je torej potetovalno pismo tri dni. Pošto upravo prosimo naj se zanima za to čudno romanje pisma, ki bi moralo biti v Ljubljani že v ponedeljek jutraj. Morda bo to zalego, če ne bo, bomo pa naslovili svojo prošnjo kam drugam, ker to ni prvi primer, da hodijo našemu uradništvu namenjena pisma tako čudna pota.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 75. z dne 18. t. m. objavlja ukaz o amnestiji, uredbi o izmeni verbalnih not ministrov za zunanje posle kraljevine Jugoslavije in republike Slovaške glede trgovinskega sporazuma ter izmeni verbalnih not ministrov za zunanje posle republike Slovaške in generalnega konzulata kraljevine Jugoslavije v Bratislavi; podaljšavo veljavnosti trgovinskega sporazuma med Jugoslavijo in Slovaško; uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbi o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsoditvah; spremembe v navodilih za izvrševanje uredbi o določanju minimalnih mezd, pravilnik o opravljanju pripravniške zdravniške službe pri vojski in mornarici; pravilnik o številu in vrsti mer in merilnih naprav, ki jih morajo imeti gostinski obrati; spremembe in dopolnitve pravilnika o zaščiti pred letalskimi napadi. I. del; dopolnitev navodila za sprejemanje dnevnika; uredbi na delo pri oddelku za gradnjo železnic; pojasnilo o oprostitvi organov javnih bolnišnic od uradne tajnosti nasproti Osebnemu uradu za zavarovanje delavcev; predpis o papirnih vrečah za vkladanje kristalnega sladkorja; nove telefonske zveze z Italijo; nove telefonske zveze z Nemčijo; odločbo o odpravi zapornice pravilnik Banovinske podkovske šole v Ljubljani; odločbo o določitvi najvišjih cen za meso, slanino in mast; odredbo o mletvi in cenah mletvinskih izdelkov v dravski banovini in razne objave iz »Službenih novine«.

— Goltske kočje SPD. To je Kadinikova kočja in spodnja kočja na Golici, bosta oskrbovani do vključno nedelje 29. septembra. Zadnji dan, to je 29. t. m., bo v obeh planinskih postojankah planinska zabava pod nazivom »Krvavi bale«. Planinci, izrabite lepo jesensko vreme ter posetite Golico.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplo vreme, v jutrnjih urah megla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 25, v Beogradu, Dubrovniku in Kumboru 24, v Zagrebu 23, v Ljubljani 22, v Sarajevu in na

Rabu 22, na Visu 21,6, v Mariboru 15,5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,9, temperatura je znašala 12,2.

• Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«. Ljubljana. Demobranska cesta 15 (telef. 43-82) za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši še ta teden, ker je zaradi naknadnih prijav odprtje še en oedelek. (→)

— Prošnja. Doktorska diploma, glaseča se na ime dr. Z. E. Miroslav je bila pomočna izročena nepravilno osebi, ki se naproša, da jo po postopku vrne uradu, ker ima nepravilno in stroške samo prizadeta uradnica ter bo diploma uradno razglašena za neveljavno.

— Nesreče. 41letni posestnik Franc Zobeč iz Dolenje vasi pri Ribnici je včeraj v gozdu nakladal hlode, pa mu je krepelj ušlo iz rok in ga z vso silo udarilo po glavi, da se je nezavesten zgrudil. — Sletni posestnik sinček Franc Berk iz Sela pri Moravčah je splezal na kozolec, s katerega pa je padel in si zlomil levo roko. — Trgovka Ivana Merlak iz Preserja pod Krimom je doma tako nesrečno padla po stopnicah, da si je zlomila roko. — Gletni solar Franc Celarc iz Bistre pri Vrhniki je šel včeraj popoldne iz šole, na cesti pa ga je podrl neki kolestar. Celarc je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo.

— Vlomi v okolici Sodražice. Te dni ponoči so vlomili obiskali gostilničarke Ivano Lesar v Zamostcu pri Sodražici. Ponoči, ko je vse spalo, so odnesli iz hiše 17 m domačega platna, dva rdeča namizna prta, precej moškega perila, nekaj cigarete in steklenico likerja. Posestniku Jožetu Prijetelju v Sodražici so tatovi odnesli par čevljev, moške hlače, dve moški pleteni jopici in okrog 100 din drobnica. Vlomiteli so prišli tudi v hišo posestnika in gostilničarja Venceslava Drobnika in mu ukradli več moških in ženskih oblek, nekaj posteljnih odevi in dva para moških čevljev. Vsi vlomi so bili izvršeni v eni noči in imajo ljudje na sumu cigane.

— Najdeno kolo. Na kolodvoru v Zalogu je bilo oni dan najdeno ograjeno moškega kolesa, znamke »Weko« s tovarniško štev. 62239. Ograjeno, ki je ležalo v tovornem vagonu, je črno pleskano z modrimi črtami in ga je zaplenila orožniška postaja v Vevčah. Lastnik, naj se javi pri orožniških v Vevčah.

— 25 vagonov pšenice in 4 vagona moke pri subotiskem mlinarju. Policija v Subotici je začela z vso odločnostjo zatirati veriznost z živili. Včeraj je prijavi la sodošču mlinarja Antona Svobodo, ker je našla pri njem 25 vagonov neprijavljene pšenice in 4 vagona moke.

— V smrt zaradi nesrečne ljubezni. V vasi Zdenec blizu Vraždana se je zastrupil z octovo kislim 58letni kmet Josip Petrina. Nedavno se je ločil od svoje žene, ker se je bil zagledal v lepo 19letno Jelico Geček. Dekle mu pa ni vračalo ljubezni. Petrina je vedno bolj hrepenel po nji, nazadnje pa je obupal nad življenjem in se zastrupil.

— Brat ubil sestro. V reki Klokotu so našli truplo Dragice Končar iz vasi Bukovci pri Cazinu, ki jo je ubil njen brat, ne da bi sam vedel zakaj. Šestkrat jo je udaril s sekuro, potem je pa njeno truplo vrnil v reko.

— Smrtna obsodba. V Somboru je bil včeraj obsodjen na smrt Anton Levojevič, ker je ubil vdovo Maršan iz Sombora in vdovo Juzbašić iz Zupanje ter zakrivil drzen vlom v Dajakovo. Njegov zagovornik je prijavil revizijo in priziv.

— 110 let je dočakal. V vasi Rakovici pri Sarajevu je umrl kmet Trifko Jokanović, star 110 let. Do lanskega leta je opravil še vsa poljska dela.

Iz Ljubljane

— Dve poroki. V torek sta se v ljubljanski stolnici poročila g. Ivan Polzelnik, profesor na mestni ženski gimnaziji v Ljubljani, in gđ. Milena Seljak. Za priča sta bila trgovec g. J. Šmuc in profesor g. J. Podrekar. — V ponedeljek sta se v šentpetrski cerkvi v Ljubljani poročila peš. poročnik g. Andrija Markič in gđ. Milica Čuček. Priča sta bila ženinov brat g. Ante Markič, uradnik Suvozja v Zagrebu, in prof. Ivan Milnar iz Celja. — Mladim poročencem naše iskrene čestitke in obilo sreče!

— Podaljšana tramvajska proga v Mostah. Uprava električne cestne železnice je pričela prve dni septembra graditi podaljšek proge v Mostah. Doslej je bil konec proge tik pred železnico, ki prečka Zaloško cesto, v bodoče pa bo vozila tramvajski vozovi do karmeličanskega samostana v Mostah. Proga bo podaljšana za okrog 700 m in bo dograjena predvidoma prihodnji teden. Pri gradnji proge je zaposlenih okrog 70 delavcev in gradi uprava cestne železnice progo v lastni režiji. Uprava je dosegla tudi sporazum z upravo železnice, ki je dovolila, da bodo tirnice na železniški progi presekane, prav tako kakor na Celovški cesti proti št. Vidu. Moščanom bo s podaljškom proge vsaj deloma ustrezno.

— Lastavice se širijo. Skoraj so že več tednov v velikih jatah spreletavajo po ljubljanskem polju in se zbirajo za polet v južne kraje. Tudi lastavice se zbirajo že več dni. Povsod v bližini mesta se oglašajo na večer živahno čebljanje v vrhovih ko-

satih dreves, na posameznih zbirališčih pa je pred mrakom na tisoče lastavic. Eno največjih zbirališč je za Savo v Stožičah, kamor se zbirajo na večer celi oblaki ljubkih »tičic«. Od vseh strani se vsipa že pred 18. jata za jato in se oglašajo po vrbovju tak živahno, da se sliši daleč naokrog. Lastavice tam prenočujejo, naslednje jutro pa se spet razlete, da se vrnejo zvečer, dokler se ne bodo dvignile na dolgo romanje v južne kraje.

— Narodno gledališče v Ljubljani prosi vse zainteresirane, ki so si za abonma rezervirali sedeže, da dvignijo izkaznice najkasneje do petka popoldne, ker je v soboto zvečer že prva predstava za abonma. Vsi abonmaji: Premierski, red Torek, Sreda in Četrtek so zaključeni, ker so popolnoma zasedeni, v redu A in B pa je na razpolago še nekaj sedežev.

— Odlašate? Sobota — zadnji dan vpisovanja! Zahtevajte najprej brezplačen program mikavnega petnedeljnega avtoizleta 27. septembra preko Bele Krajine: Plitvička jezera, Split; ladja na Hvar; Trogir, Šibenik; slap Krke; preko Velebita; Senj, Crikvenica, Sušak. Najprijetnejše, najzanimivejše jesensko potovanje! Znameniti kraji, veseli doživljaji! Sončna Dalmacija — najlepša v jeseni! Grozljia, smokve — obilo! Priglasite se upravi »Po božjem svetu«. Ljubljana. Sv. Petra nasip št. 17/c.

— Nov grob. Včeraj je umrl v Ljubljani g. Rafael Grošelj, poštni služitelj. Pogreb bo v soboto ob 15. izpred mitrske splošne bolnice k Sv. Križu. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

— Od doma je pobegnil. Ze 13. t. m. je pobegnil od doma v Stepanji vasi 16letni soboljšarski vajenec Alojz Zihler. Mladi ubežnik je imel na sebi zamazane, stare hlače in moder jopić in bil je bos.

— Jenkov plesni zavod v Kazini — edina strokovna šola za družabni ples v Ljubljani — otvori svoje tečaje v ponedeljek 30. t. m. s poukom za začetnike. Otvoritveni večer nadaljevalnih tečajev bo pa v torek 1. oktobra. Vpisovanje tudi in gospodje za vse tečaje kakor tudi po večine ure od 25. t. m. dalje v Kazini. Dijaki-akademiki imajo popust.

• Pouk posameznih predmetov (stroje-pisje, slovenska in nemška stenografija, knjigovodstvo, korespondenca itd., tuji jeziki) se prične 25. septembra. — Izbirni predmetov poljubna učnina zmerna. — Dnevni in večerni tečaji po želji obiskovalcev. Specialni dnevni stenotipistovski tečaj in posebni večerni trgovski tečaj. — Podrobne informacije daje ravnateljstvo trgovskega učilišča »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Demobranska c. 15 (telefon 43-82). (→)

— V nedeljo 22. t. m. velika trgatav grozolja v gostilni »Pod gozdom« na Dolenjski cesti. 360-n.

— Poškujen vlom. Oni dan so vlomili tatovi v pisarno kina »Union«, kjer so se lotili železne blagajne, znamke »Wert-helm«. Vlom se jim pa ni posrečil in so odšli, ne da bi kaj odnesli. Pri vlamljanju v pisarno so napravili 200 din škode.

— Hedy Lamarr je Prazanka. Mnogi ljubljanci, ki so videli te dni prekrasn filmsko umetnico Hedy Lamarr v kinu Matici v filmu »Kraljica tropskih noči«, ne vedo tega, da šarmantna žena ni nikakoli Američanka, temveč da je Čehinja doma iz Praze. Prvi njen film, s katerim si je pridobila velik sloves, je bil znameniti češki film »Ekstaza«, ki je bil tudi pri nas v Ljubljani z uspehom prikazan. Lepa in krasotica je tedaj vzbudila pozornost po vsem svetu in posledica je bil angažma v Ameriki. Tam je izredno hitro napredovala; igrala je s Charlesom Boverim v filmu »Alžir« in zdaj lo vidimo s partnerjem Robertom Taylorjem v vlogi lepe Manon kot »Kraljica tropskih noči«. v vlogi.

ki se njenemu čaru še mnogi boji prilaga. Splošna sodbja Ljubljani je ta, da je Hedy Lamarr res prvovrstna krasotica, ki dejansko zasluži ime in slavo prave filmske zvezdnice. Film »Kraljica tropskih noči« pa je tudi vsebinsko prekrasen, ganljiv in nudi gledalcem polno nezopabnega užitka. Oni, ki ga doslej še niso videli, ne zamude zadnje prilike, kajti film se bo po naših poizvedbah vrtil v kinu Matici samo danes! (→)

— Iz Tatvine v meštu. Iz hleva dr. Lukmana na Emonski cesti 2 so bili te dni ukradeni trije železni stebrički, v premeru okrog 10 cm, dolgi pa 3 metre, ki so služili za pregrado. Stebrički, ki jih je najbrž ukradel »zbiralec« starega železa, so vredni 2400 din. V torek ponoči je bilo vlomljeno v novo banovinsko hišo na Vrtači. Vlomilec je prišel tuči v skladišče, iz katerega je pobral 700 m bakrene žice za električno napeljavo in 100 m telefonske žice v skupni vrednosti 1200 din. — V hišo industrijalca Jakoba Horvata v Levstikovi ulici je vdrl te dni ponoči tat, ki je odnesel več kozarcev, napojnih in mezo, v vrednosti 900 din. Razen tega je vlomilo napravlilo na oknu 100 din škode. — Z dvorišča Josipa Lajovica v Ilirski ulici je nekdo ukradel dva kanalska jaska v velikosti 41 x 41, vredna 500 din. — Iz barake Ivanke ... na Vrazovem trgu je odnesel vlonik ... 100 din raznih sladka-

rij. — Hedvika Andolč pa je prijavila, da ji je tat odnesel iz podstrešja v Kamniški ulici par gozderic, vrednih 300 din.

— Iz V čerkvi okradena. K. Ani Košuta je v cerkvi sv. Cirila in Metoda prisleda oni dan okrog 30 let stara, nesnanka, nizke koščne postave in svetlih las, ki je nekaj časa pobožno molila, nato pa se dvignila in hitro smuknila iz cerkve. Košuta je žal prepozno opazila, da je sedela poleg nje tatnica, ki ji je odnesla črno usnjato torbico, v kateri je imela zlato zapestno uro, zlat prstan, molitveno knjižico in pa železniško legitimacijo. Tudi zasledovanje tatice je ostalo zaman brez uspešno.

— Iz Kdo reže šipe? Ljubljanska policija je imela že pred časom opravka z zlikovci, ki so na izloženih oknih rezali šipe. Razbijalca šip je prijel samo v enem primeru, dočim je ostalo pet ali šest takih primerov nepojasnjenih. Šipe so bile izrezane, najbrže z demantom, na trgovskih izložbah na Mestnem trgu, v Prešernovi ulici, največkrat pa v pasaji na Aleksandrovi cesti. Včeraj je bil prijavljen nov primer na izloženem oknu Antona Kosa v pasaji, kjer je neznanec napravil nad 4000 din škode. Zanimivo je, da se neznanec zadovolji samo z razrezanjem šipe, ne da bi poskušal vlomiti, iz česar sklepajo, da gre za človeka z boleznimi nagnjenjem.

Vaja v obrambi pred letalskimi napadi

Naredba uprave policije v Ljubljani

Ljubljana, 19. septembra
Na osnovi čl. 18. tč. 1. uredbi o zaščiti pred napadi iz zraka z dne 13. IV. 1939. Sl. list št. 195/36 ter na podlagi čl. 66. in 67. z. n. u. se izda sledeča naredba za območje mesta Ljubljane: Med 24.—27. t. m. se bo vršila v Ljubljani po odredbi nadrejenih oblastev dnevna vaja v obrambi pred letalskimi napadi.

I. Pretežno nevarnost bodo naznanili sledeči znaki:

a) več hitro zaporedoma si sledečih to-povskih strelcev;

b) tri minute trajajoče tuljenje občin-skih siren s prekinitvami (okrog 6 do 10 minut);

c) triminutno prekinjeno zvonjenje cerkvenih zvonov, po načinu »Plat zvonov«;

d) da protiv letalska nevarnost, označuje tudi belodreča zastava, predeljena po diagonali, razpeta na Gradu.

II. Prenehanje nevarnosti bodo označili naslednji znaki:

a) tri minute trajajoče neprekinjeno tu-ljenje občinskih siren;

b) tri minute trajajoče neprekinjeno pri-trkovanje zvonov;

c) belo-rdeča zastava z Grada se sname.

III. Na dan 26.—27. t. m. je prepovedana običajna raba tovarniških siren.

PREDPIS O VEDENIJU PREBIVALSTVA

1. Osebe, katere se ob času oblake znaka nevarnosti nahajajo na ulicah in na drugih odprtih prostorih, morajo te kraje takoj zapustiti in se podati v bližnje hiše, veže, dalje pod oblake itd. tako, da bodo zakrite pred opazovanjem iz letal ter obenem zavarovane proti letalskemu napadu.

Osebe, ki jih zateče znak nevarnosti v bližini javnih zakonikšč, naj se podajo tja, dokler je še prostora v njih. V noštev pride rov na trgu Kralja Petra in pa zave-tišče v kletih Kreslje.

2. Osebe, katere se ob času oblake ne-varnosti nahajajo v javnih lokalih, pisarnah, stanovanjih in ostalih zaprtih prostorih, naj se poslužijo hišnih zavetišč. ako obstoje, sicer pa morajo ostati v teh prostorih tako dolgo, da je obavljen znak prenehanja nevarnosti.

Osebe, ki se nahajajo na polju v občinskem območju in daleč od stavb, poiščejo kritje (v jarku, jami itd).

3. Vrata vseh poslopij je treba takoj po objavi znaka nevarnosti zapreti, okna odpreti, njih zastore (roleje) pa spustiti oziroma naoknice (polknice) zapreti. Stati ob oknih in gledati ven je prepovedano.

4. Vozila z vprežno živino morajo voz-niki takoj odstraniti iz glavnih prometnih cest v stranske ulice ali ceste. Živino je izprečiti in na kratko privezati, v skrajnem primeru tudi na vozilo, ki pa mora biti zavrtlo. Privezati živino ob hidrante in pri studenih je nedopustno.

SOKOL

— »Ljubljanski Sokol« opozarja starše dece in naraščajo, da se vrši redna telovadba moškega naraščaja v sredah in sobotah od 18.—19. ženskega naraščaja v ponedeljkih in četrčkih od 18.30.—19.30. moške dece v torek in petek od 18.—19. ter ženske dece v ponedeljkih in četrčkih od 17.30.—18.30. Vpisovanje se vrši pri vseh oddelkih vsako telovadno uro pri vodnikih oddelka do zaključno 30. oktobra t. l. Po tem roku vpis ni več možen.

IZKORISČENA PRILIKA

Hoteli odvede gosta v njegovo sobo in ga vpraša: Ali naj naročim vratarju, naj vas jutraj zbudi?

— Hvala, odgovori gost — meni to ni potrebno, ker se prebudim vsako jutro ob šestih.

— To je pa imenitno, vzklitne hotelir. Ali bi ne mogli zbuditi še našega vratarja?

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklči. izjave beseda dln 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gospodarska c. 12 in Frančiškanska ul. 3. 4. L.

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

KLISEJE

ENO VEČERJNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

LEGITIMACIJSKE SLIKE

za dijake izvršuje hitro in po-zen Foto-atelje MANCINI, Ljubljana, Tržaška 83. 40. L.

DOPISI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STASA,

hotel priti, pa bil zadržan. Pri-hodnji mesec. Poljub. 2171

PRODAM

POZOB!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke, perilo in stare cunje. Klavžer, Vošnjakova 4. 2143

DRAŽBA LESA

cca 2000 prima bukovih drv in oca 200 plm buk. tehn. lesa na panju iz različnih gozdov na Plešću na Pohorju bo pro-dalo Revirno vodstvo Plešči dne 2. oktobra 1940 v Sv. Lovrencu na Pohorju. Informacije in pogoji na vpogled pri šum-ski upravi v Črni ter pri Re-virnem vodstvu Plešči v Sv. Lovrencu na Pohorju. 2170

FRIZERJI

Prodajam aparat za trajno on-dulacijo in za pranje glave, kakor tudi več inventarja. — Koman, Poljanska 13. 2174

KUPIM

VREČE ZA MOKO

85 kg in 50 kg in druge vel-kosti vreč iz jute kupujem in plačam najvišje dnevne cene. LEDEKO, Sombor, Zlatna Gre-da ul. broj 9. 2172

SLUŽBE

BRIVSKEGA POMOČNIKA

dobrega in stalnega, sprejemna takoj. Plača dln 300 in oskrba. Heimgartner, Slovenska Bistri-ca. 2161

Ob 70 letnici mojstra Matije Sternena

velikega likovnega ustvarjalca, največjega slovenskega freskanta, ki veruje, da je samo za neznanca in lenuha lepota kruto božanstvo

Ljubljana, 19. septembra. Jutri bo slavil akademski slikar prof. Matej Sternena svoj 70. rojstni dan. Jubilar, ki se je s svojim umetniškim delom uvrstil med najodličnejše slovenske likovne ustvarjalce, je doživel visok življenjski jubilej, ki je obenem jubilej plodnega in dragocene umetniškega dela, sred. neumornega snovanja in ustvarjanja. In ljubo zdravje se mu je v zadnjih letih vrnilo, kakor bi

se mu hotela narava, kateri je ostal kot umetnik zvest mimo vseh modnih izumov, zahvaliti za zvestobo in mu pomagati, da dokonča svoje veliko življenjsko umetniško delo brez večjih motenj, izvirajočih iz slovesne telesnosti. Vsa slovenska kulturna javnost se v duhu pridružuje onim redkim jubilaritovim znanjem, ki bodo lahko sami segli v roko, ki je ustvarila toliko velikih umetnin. Jubilar se je namreč umaknil v

svoji skromnosti nekam na deželo za svoj jubilej. Mnogi njegovi častilci in oboževalci ne bodo mogli prav na jubilejni dan mojstru čestitati.

Matej Sterner se je rodil dne 20. septembra 1870 na Verdu pri Vrhniki. Že v deških letih se je pokazalo njegovo nagajanje do slikanja. Mladenica je vodilo hrepenenje po oblikovanju najprej v Gradcu na umetno-obrtno šolo, kjer je študiral od l. 1888 do l. 1891. Iz Gradca se je napotil na Dunaj, kjer je študiral na akademiji od l. 1891 do l. 1897, od tod pa je krenil v Monako na akademijo, kjer je študiral in delal od l. 1898 do l. 1906. Od tod je umetnika vodila pot v velika evropska kulturna središča. V Parizu se je mudil prvič l. 1908, kasneje ga je še enkrat obiskal. Od l. 1911 živi Matej Sterner v Ljubljani. Po prevratu je bil restavrador spomeniškega urada, l. 1921 je bil imenovan za profesorja risanja na ljubljanski tehniški. Vzgojil je več mladih generacij naših arhitektov.

S svojimi freskami, olji, pokrajinami in portreti je Matej Sterner dal slovenskemu narodu velike umetnine. Bil je med slovenskimi umetniškimi pionirji, ki so prvič razstavili pred 40 leti svoja dela v ljubljanskem mestnem domu, kjer se je samonikla slovenska umetnost prvič v svojem mladeniškem zanosu manifestirala.

Danes ga štejemo med prvake slovenskega impresionizma. Njegove pokrajine vise v galerijah v Hannoveru, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ni ga slovensko likovno umetnost ljubčega Slovenca, ki ne bi poznal njegove »Dame na divanu« in »Pri toaleti«, njegove »Japonke«, »Magdalen«, »Deklico pri čitanju« itd. Precej obsežno poročilo bi bilo potrebno, ako bi hoteli samo naštet vse njegova ostala dela, zlasti cerkvene slike v tehniki fresk. Z mirno vestjo ga lahko imenujemo največjega slovenskega freskanta sploh, kakor ga lahko imenujemo po njegovih portretih in aktih »slovenskega Rubensa«. Ni postavil samo temeljev slovenskemu modernemu slikar-

stvu, temveč tudi slovenski umetnostni zgodovini, saj je odkril nešteto fresk in jih restavriral. Sternena odkritja v starih slovenskih cerkvah so dala gradivo za umetnostne zgodovinarje. Sterner je odkril in restavriral freske v Zirovnici, pri Sv. Primožu nad Kamnikom, na Muljavi Kebliju itd. Restavriral je mnogo oljnatih slik v Sloveniji in v Dalmaciji. Ni dvoma, da je Sterner najspretniji slovenski restavrador in tudi najodličnejši poznavalec slikarske tehnike. Vse to ga je uspelo dobiti za ustvarjanje po umetniški vsebini, obliki in po vsebini največjih slovenskih fresk. Pred štirimi leti restavriral Langusove freske v cerkvi Marijinega Oznanjenja. Prav za prav je to samostojno Sterneno delo, ki je krona njegovega polstoletnega umetniškega dela. Za svoj 65letni jubilej je dal slovenskemu narodu Marijino kronanje, zrel plod svojega umetniškega truda in bojev, svojega hrepenenja in zorenja. Čudovita je bila Sternena umetniška pot od tedaj, ko je kot mlad slikar postal trnovski cerkev v Ljubljani, do velike freske pri frančiškanih. Po polstoletnem ustvarjanju se je slikar lotil v zadnjih letih še mnogih večjih del. Pred tedni smo poročali o njegovih krasnih freskah v mariborski Grajski kleti.

Čudovita je Sternena ustvarjalna sila, neugnano je njegovo stremenje po popolnosti in razumu. Vsako jutro se ob zori umiva v čudovitem vrelcu in pozno ponoči si hladi razgreto glavo s to čarobno vodo življenja. Ta studenec prerodenja je za Sternena — delo. To je mojstrska skrivnost, ki neprestano vzpodbuja njegovo ustvarjalno moč, da z vedno večjim zanosom hiti za svojim idealom in svojo gospodaro, ki je — lepota. »Samo za neznanca in lenuha je Lepota kruto božanstvo!« Tako je vera umetnika Matije Sternena.

Ta vera naj ga še dolgo vodi in daleč naj ga pelje, vedno više k ciljem in zmaganju! Tako čestitamo Matiji Sternenu z vsem slovenskim narodom vred ob njegovi 70-letnici.

Smuči učitelj. V svrhu točne evidence vseh izobraženih smučarskih učiteljev v Sloveniji naprosamo iste, da se prijavijo zvezi direktno do 15. oktobra t. l., ker bomo vodili evidenco samo o onih učiteljih in sodnikih, ki bodo dostavili zvezi to prijavo.

Program prireditve za leto 1940-41. Vse klube, društva in odseke pozivamo, da najkasneje do 1. novembra dostavijo svojimi podzvezam sledeče podatke:

1. Vse tekme (datum).
2. Smuške tečaje, ki jih bodo izvedli v svoji režiji (datum).
3. Vse ostale propagandne prireditve (datum).
4. Katere zimskosportne postojanke bodo v letošnji sezoni oekrbovane: a) stalno, koliko prostora, stalnih in zastilnih ležišč; b) samo ob nedeljah in praznikih (isto ko pod točko a).
5. Kakšne zimskosportne naprave že obstojajo in kakšne imate že v projektu, oziroma, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi se povzpignil zimski sport v vašem kraju.
6. Kolikšna je kapaciteta za sprejem tujcev v vašem kraju. Program naj vsebuje čim več različnih panog tekmovalnosti, kakor pač odgovarja sposobnosti tekmovalcev.

Vsi podatki od 4 do 6 naj bodo točni, kajti isti so nam nujno potrebni v svrhu organiziranja zimskega sporta v naši ožji domovini. Klubi, društva in odseki naj javijo le resno osnovane prireditve, za katere so sigurni, da se bodo izvedle. Vse članke opozarjamo že vnaprej, da se na zakasnele odgovore zveza pod nobenim pogojem ne bo ozirala. Vse gornje podatke morajo podzveze dostaviti zvezi najkasneje do 15. novembra t. l.

Vedenje smučarjev. Podzveze, klubi, društva in odseki naj polagajo veliko pozornost in skrb na vedenje njihovega članstva. Smučar mora biti vesel, toda mora biti dostojen povsod, koder nastopa, v vlakih in javnih lokalih. Nedostojno vedenje bo zveza strogo zatrla in bo vodila nadzor-

stvo nad ponašanjem podrejenih ter bo vse prizadele v smislu kazenskega pravilnika strogo kaznovala.

Vzgoja mladine in narščaka. Podzveze, klubi, društva in odseki naj posvetijo vso skrb mladini ter naj v to svrhu ustanovijo v svojih edinih mladinskih odsekih v kolikor isti že niso ustanovljeni. V dohodnem času bo zveza izdala enoten mladinski pravilnik, na podlagi katerega se bo mladina na polju zimskega sporta sistematično vzgajala. Člani naj priredujejo, kjer je to mogoče, brezplačne smuške tečaje za mladino in za začetnike, kakor naj pripravljajo tudi skupne izlete ki naj bodo pod nadzorstvom starejših in izvezbanih smučarjev.

Vremenska poročevalna služba. Glede iste bo zveza stopila v stike s TPZ v Ljubljani.

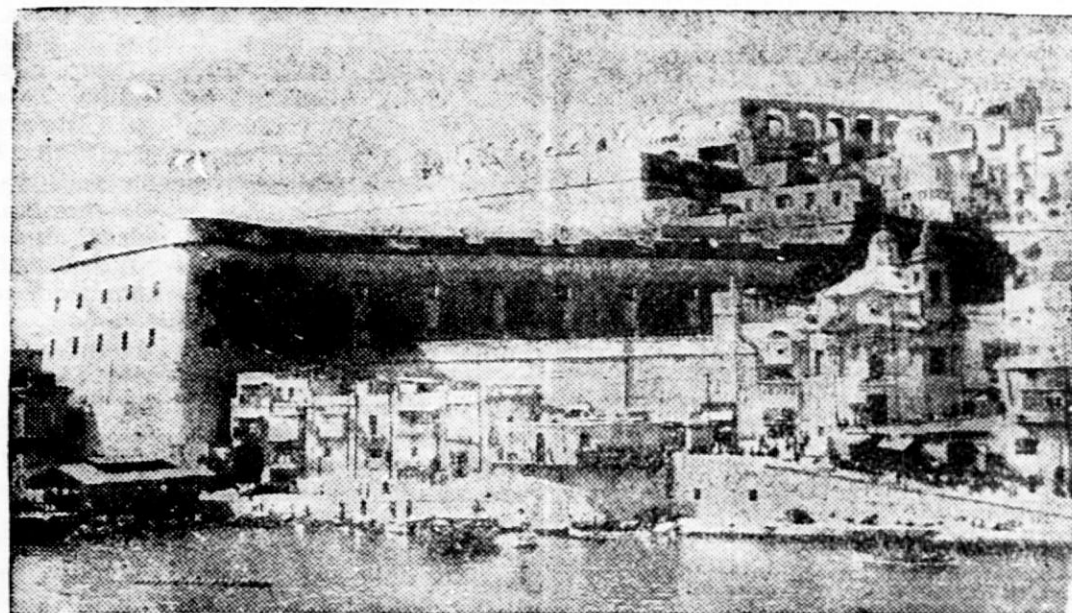
Tečajji in kondicijski treningi. V svrhu sistematičnega delovanja prosimo za predloge vseh naših članov, kako mislijo krajjevo izvesti tečaje in kondic. treninge. Člani naj v to svrhu dostavijo predloge potom podzveze zvezi, katere bo v primeru razpoložljivih finančnih sredstev upoštevala predloge posameznih članov ter priredila tečaje in treninge v najbolj potrebnih krajih.

Izlet vseh slovenskih smučarjev. Ker se zveza resno bavi z vprašanjem te prireditve, naprosamo vse včlanjene edince, da nam pošljejo zadavne predloge, kakor da predlagajo kraj te prireditve z upoštevanjem vseh okoliščin, ki so zvezani z organizacijo take prireditve. Zveza bo skušala, da bo povezala s temi prireditvami državna prvenstva in ako bodo razmere dopuščale, izvedla prireditve v mednarodnem stilu.

Opozarjamo da se bo zveza držala točno svojega začrtanega programa, podzveze, klube, društva in odseki pa pozivamo, da poskrbe za dobro organizirano delo v njih okolišju, ter nam s takim delom stojijo ob strani in pomagajo pri organizaciji temeljev smučarstva v naši ožji domovini.

Jezikovne razmere na Malti

V jeziku prebivalcev Malte se odraža tudi burna zgodovina tega otoka

Stara trdnjava na Malti

Zanimanje za Malto se kaže v Italiji že dolgo ne samo iz jezikovnih nagibov, temveč v prvi vrsti iz političnih. V Rimu je bilo ustanovljeno maltsko založništvo, ki objavlja vse publikacije, nanašajoče se na karkoli na Malto. Nedavno je izšel obsežen zvezek »Maltska izobrazba«, v katerem najdemo razen dveh prispevkov študijo o jeziku, ki se govori na Malti in sicer izpod peresa italijanskih jezikoslovcov E. Rossija in Pasqualija ter nemških romanistov N. Wagnerja in A. Steigerja. Iz njihovih razmotiranj je razvidno, da je jezik tega otoka prav za prav arabščina in sicer arabščina, ki so jo v 10. stoletju govorili v Tunisu. Enak dialekt arabščine je bil prenesen približno v istem času na Sicilijo, ki je prišla kakor Malta pod oblast Arabcev.

Ta prvotni temeljni jezik, ki ga govorijo prebivalci Malte, se je postopno mešal z izrazi latinskega izvora večinoma vzetimi iz sicilijanskega dialekt, čeprav najdemo v njem precej španskega in tudi francoskega vpliva. To jezikovno mešanico si lahko razlagamo s politično zgodovino otoka. Po Arabcih, ki so se tam naselili v 9. stoletju, so prišli ob koncu 11. stoletja na Malto Normani. Ti so se morali umakniti Špancem, ki so prišli na Malto Siciliji. Leta 1530 je odstopil španski kralj Karel V. Malto viteškemu redu sv. Janeza, ki se imenuje od tistega dne red malteskih vitezo.

Ko se je Bonaparte leta 1798 vračal iz Egipta, se je polastil tega otoka kot zelo važne strateške postojanke. Toda prebivalci Malte so se uprli in poklicali na pomoč Angleže. Ti so se po velikem obleganju polastili Malte in ostala je v njihovih rokah.

Burna zgodovina Malte se kaže jasno tudi v jeziku, ki ga govorijo njeni prebivalci. Sedanjji jezik na Malti ima mnogo skupnega z jezikom sabir, ki ga govorijo v Levantu in Alžiru in ki tudi obstoja iz arabških, francoskih, italijanskih in španskih izrazov. To kaže, da so besede, ki označujejo konkretne predmete večinoma arabskega izvora, za abstraktne pojme se pa rabijo besede italijanskega, francoskega ali španskega izvora.

Zanimivosti

Neka ameriška železniška družba montira v ležajске skrinjice vagonov bombice s smrdivim plinom, ki pojojo, če se ležaj nevarno segreje. Tako je baže zanesljivo odstranjena nevarnost, da bi se osi vnele. — Pri naravno živčih narodih se baže ne pojavljajo žolčni kamni. — V Nemčiji so izdelali iz alpskih in drugih rastlin umetno začinbo, ki se lahko kosa z vsako tujo začinbo. — Učenjaki so izračunali, da pade v enem letu na 1 kv. cm zemeljske površine povprečno 286 kalorij toplote sončne energije. Na 1 ha pade toliko sončne toplote, kolikor bi jo dobili, če bi sežgali 1200 ton olja. — V enem dnevu izdihne človek približno 1,5 kg ogljikovega kisika. Ti velika drevesa so potrebna, da se ta količina ogljikovega kisika zopet zveže in oprosti iz njega kisik. — Največji šol na svetu je bil izdelan v letu 1900 v Nancyju. Drži 433.000 litrov, visok je nad 9 m in približno toliko meri tudi v premeru. — Dolgost človeškega življenja se da približno določiti po stanju očesne leče.

Slovenska zimskosportna zveza na Jesenicah

je razposlala vsem podzvezam, klubom in odsekom svojo prvo okrožnico, glasečo se:

Jesenice, 18. septembra. Na ustanovni skupščini Slovenske zimskosportne zveze dne 9. junija t. l. je bila soglasno poverjena naloga Jesenicam, da one prevzamejo vodstvo zimskega sporta v Sloveniji. Zavedajoč se važne in odgovorne naloge se obračamo na članstvo te zveze, da stoji novozvoljeni upravi pri njenem težkem delu ob strani za novo rast slovenskega zimskega sporta. S tem v zvezi predpisujemo vsem našim članom nižje navedene odredbe, ki naj bodo prvi korak v naše delo.

Poslovanje. V smilu pravil SZSZ je delovanje naše zveze popolnoma samostojno. Njeni člani poslujejo z zvezo le potom obstoječih podzvez. Opozarjamo, da bomo vse direktno poslano spise na zvezo vrnilo; vsi taki dopisi ne bodo prišli v razpravo.

Prejemanje pošte. Naslov zveze je: Slovenska zimskosportna zveza — Jesenice. V roke Cinkovca Jožeta.

Seje. Seje izvršnega odbora se vršijo vedno vsako sredo v tednu ob 19. uri v kavarni Čop na Jesenicah. Seje upravnega odbora pa se vršijo vsako drugo sredo v tednu ob 20. uri v hotelu Triglav na Jesenicah. V primeru, da dobi zveza svoj lokal, bomo klube o tem pravočasno obvestili.

Službena glasila. Službene vesti zveze bodo objavljene po sklepu ustanovne skupščine v dnevnikih »Jutru«, »Slovenec« in »Večernik«. Ako pa nam bodo finančne prilike dopuščale, bomo izdajali svoj lastni službeni vestnik.

Administracija. Vse podzveze, klubi, društva in odseki se pozivajo, da so pri reševanju dopisov in sporih vprašani vestni, hitri, korektni in iskreni ter da ne zavlačujejo dela kar lahko skoduje samo klubom. Pri reševanju dopisov naj člani polagajo pažnjo, da uveljavljajo vse njihove težnje in zahteve ter da so v stalnem stiku s podzvezo ter slednje z zvezo.

Članarina. Letna članarina znaša 100 din po sklepu ustanovne skupščine in je isto treba poravnati najkasneje do 1. decembra t. l. Članarina se plača podzvezi,

vednar mora član direktno obvestiti zvezo o vplačilu.

Prijava odborov in članstva. Klubi, društva in odseki naj poštoobratno dostavijo potom podzveze točen spisak njihovega odbora in točno število članstva, mladine in naraščaja. Vse to se pošlje v duplikatu, tako, da ostane en izvod podzvezi.

Pravila in pravilniki. Vsa pravila in pravilniki razen tekmovalnih in sodniških so izpremenjena in prilagojena novi organizaciji. V delu so nova, čim bodo ista izgotovljena, bomo o tem obvestili vse članke in sporočili ceno, vendar pa že sedaj želimo, da nam sporočite, koliko izvodov boste predvidoma rabili za vašo uporabo.

Tiskovine. Uvedene bodo nove enotne tiskovine, naktar opozarjamo vse članke; s tem so stare izgubile veljavo. Na razpolago bodo pravočasno še pred tekmovalno sezono. Pravila in pravilniki kot tiskovine se bodo razpošiljale le po povzetju. (Tiskovine bodo na zalogi samo pri zvezi).

Zapisniki. Podzveze, klubi, društva in odseki se naprošajo, da po možnosti skušajo dostavljati zapisnike sej svojih upravnih odborov, v katerih se obravnava zimski sport in zimski turizem — tujski promet. Obvezno pa je pošiljanje zapisnikov za vse podzveze.

Nazivanje. Vse včlanjene sportne edince naprosamo, da nam potom podzveze dostavljajo svoje točne naslove, kakor tudi vse izpremembe.

Nazivanje. Po sklepu upravnega odbora zveze se uvede za zimske sportnike enotni naziv »tovariš«, kar naj podzveze, klubi, društva in odseki posnemajo, kajti smo v času, ko nam je to neobhodno potrebno.

Verifikacija. Pozivamo vse včlanjene edince, da nam najkasneje do 15. oktobra t. l. pošljete točne sezname njihovega verifikiranega članstva in predverifikirane mladine, ker nimamo sprejeli od prejšnjega saveza niti od podsaveza nobenih podatkov, zato želimo, da nam v izogib neprijetnim posledicam klubi direktno dostavijo do navedenega termina. V primeru, da bi klubi našega poziva ne upoštevali, bo-

mo na podlagi sedanjega nereda v verifikaciji prisiljeni uvesti za slehernega že verifikiranega tekmovalca — novo verifikacijo. Istočasno s seznamom naj dostavijo klubi, društva in odseki verifikacijske izkaznice v svrhu potrditve za dobo enega leta. Uvedena bo glavarina za vsakega verifikiranega tekmovalca in sicer letno 2 din. V smislu sklepa ustanovne skupščine zveze, se poziva vse tekmovalce, ki so verifikirani za klub izven svojega bivališča, pa se želijo preverificirati za klub v kraju svojega bivališča, naj se direktno javijo zvezi do 15. oktobra v svrhu preverifikacije.

Izkaznice. Vse podzveze naj takoj javijo zvezi, koliko imajo že v zalogi verifikacijskih izkaznic, ker s 1. januarjem l. 1941. bo zveza izdala enotne nove izkaznice in s tem zamenjala vse stare izkaznice. Vse podzveze se opozarjajo, da se ravnaajo pri verifikaciji po novem verifikacijskem pravilniku, katerega bodo zveze prejele v najkrajšem času. Vsak drug postopek bo razveljavljen.

Zdravniški pregledi. Za vse verifikirane tekmovalce kot mladino, je obvezen zdravniški pregled, zato se pozivajo podzveze, klubi, društva in odseki, da staviijo v svrhu točnega zdravniškega pregleda v njihovem okolišju točne predloge, na podlagi katerih bo zveza izdala enoten posnetek in enotne tiskovine. V verifikacijski izkaznici bo moral biti razviden izvršen zdravniški pregled, ker le zdravniški pregledni in spoznani zdravi bodo pripuščeni k tekmam.

Sodniki. V svrhu točne ugotovitve števila sodnikov naprosamo vse izprašane sodnike, da najkasneje do 15. oktobra sporočijo direktno zvezi, v koliko so se pripravljati delovati pri smučarskih prireditvah, kajda so sodili zadnje tekmo, kajti vsi oni sodniki, ki zadnja tri leta niso praktično sodelovali na nobeni smučski prireditvi, se bodo morali, ako bodo hoteli obdržati svoj naziv in pravico do sojenja, ponovno podvreči teoretičnemu in praktičnemu sodniškemu izpitu, ker se bo zbor smučarskih sodnikov organiziral pri zvezi. Vsi sodniki SZSZ bodo morali poleg sodelovanja na smučarskih prireditvah posesti vsako leto tudi še gotovo število strokovnih tečajev in predavanj, na katerih se bodo obravnavala važna tehnična vprašanja, kakor gradnja in vrste skakalnic, preračunavanje rezultatov, določanje točk itd. Tečajji se bodo vršili predvidoma v Mariboru, Celju, Ljubljani in na Jesenicah. V interesu smučarskega sporta je, da sodniki naš poziv upoštevajo.

Daniel Lesovar

Krinka ljubezni

Roman

— A jaz? — je odgovorila — se vprašujem zdaj: ali verjamete, da mi je kaj do življenja? Mar gre za najino eksistenco? Moje življenje je končano! Vse moje življenje je v tistem grobu, ki ste ga odkopali tam v puščavi. Pa tudi vašega življenja ni več. Ostala je samo še laž. Nimam kaj storiti z vami, niti zavoljo obsodbe, niti zavoljo osvete. Vse to pripada samo bogu. Če sem tu, sem zavoljo vaše hčere, ki je ne zadene nobena krivda na zločinah in pa zavoljo svojega sina, ki ga tudi ne zadene nobena krivda na mojih grehih. Tu sem zavoljo svojega premagovanja groze, ko moram stati iz oči v oči pred vami. Prihajam vam povedati: omogočite njuno srečo, ali pa v zvalovim še na tem svetu proti vam kazni, ki vas čaka sicer šele na onem svetu.

— Kaj? — je vzkliknil Michelinin oče. — Na to mislite, da bi se vaš sin, grof de Ferneuse oženil s hčerko neznanega in groznega moža, kakršen sem v vaših očeh.

— Seveda mislim na to. Če je sploh odpuščanje za toliko krivice, je to edino v sreči in čistosti najinih otrok.

Tisti, ki se je imenoval markiz de Valcor je ostal zatopljen v mračne misli. Zdaj pa zdaj se je ozrl na grofico de Ferneuse, ki je bila fizično skrušeno sedla. Zdaj, ko ni več prekipela v njem ljubezen, se je bil ta izredni mož zopet obvladal, in v njenih očeh je pridobil na svoji veličini, obstoječi iz prirojene plemenitosti, in obudovanja vredne šole.

— Pojasnite mi nekaj — je dejal Renaud končno. — Rad bi vedel, ali pripravljate Michelinin in Herveju preizkušnjo, ki bo povzročila ta vaš korak, če skrbite res samo za njo in njega. Zakaj nočete da bi se ta zunanji videz nadaljeval?

— Ker mi vloga, ki naj bi jo igrala, ni po volji, — je odgovorila Gaetana ponosno. — Razen tega je pa že prepozno, da bi mi molčala. Če bi bili na sestanku pred dvema letoma vse priznali? ... Takrat morda... Toda danes, to je izključeno. Nisem sama, ki to vem, moj sin je bil z menoj in še nekdo drugi, ko sem to odkrila...

— Še nekdo drugi? — je vprašal Renaud živahno.

— Menih... ki ne bo izpregovoril, če ne bodo zahtevali njegovega pričevanja.

— Kdo je to? Kje je?

— Mar mislite, da vam odgovorim, — je vzkliknila grofica s trpkim nasmehom. Ljudje, ki poznajo vašo tajno, kaj lahko izginajo s sveta. Herve in jaz sva pripravljena na vse. Ta prijatelj je pa

sveti mož. Sicer mu pa njegov misijonarski poklic brani vrniti se na evropska tla, razen če bi ga poklicali sem.

Renaud je obmolnil in ta trenutek se ni dalo nič prečitati na njegovem kakor kamen trdem obrazu.

Slednji je dejal:

— Gospi, takoj vam pokažem, da sem ostal gospodar svoje usode, kljub temu, kar ste mi povedali. Toda preden se izpostavite nevarnosti najhujših odločitev, da uničite moje življenje, vas vprašam, dali hočete to vsaj vedeti? Vi ste edino bitje, ki mi je kar ležeče na njegovem mnenju. Ne da bi vam ponavljali, kar vas žali, vam pač lahko rečem, da želim odkriti resnico vam in samo vam. Čutil bi posebno zadovoljstvo, če bi se vam mogel slednjič odkriti tak, kakršen sem. Prisegam vam, da zaslužim boljše mnenje o sebi, kakor ga imate vi.

Grofica de Ferneuse se je začudila njegovi nedadni ponižnosti in vlnudnosti, zveneti iz njegovega glasu. Nedvomno je vražja spretnost tega moža izpreminjala v novega človeka. Mar jo je hotel še enkrat prevarati?

Gaetana se pa ni bala, da bi se ujela v njegovo past. Zato se ni branila poslušati ga. Upala je, da bo zvedela iz njegovega pripovedovanja vsaj nekaj resnice. Kako bi mogla premagati to izkušnjo? Vendar mu je pa dejala:

— Čemu vse to? Pripovedovali bi mi roman, roman kakor o Michelininem rojstvu? Se spominjate? Po vašem zatrdilu je bila Gaetana hi tudi

vaša žrtev. On je namreč umrl po vaši krivdi je vzkliknil Renaud in zadržel po vsem telesu.

Gaetana je priklimala z glavo.

— Slutil sem to. Ker je bilo njegovo poslanstvo prepričeno je pri tem gotovo žrtvoval svoje življenje. Bil je iz starega lesa, trd in drzen. Ubogi Mathias.

Zalost mu je zasenčila dotlej trdi obraz. Potlej se je pa ozrl na grofico de Ferneuse rekoč:

— To je bil moj brat!

— Vaš brat? Mathias Gael?

— Vsaj polbrat.

— Kaj je bil res Michelinin oče?

— Ne, Michelinin oče sem jaz!

— Vi ste torej lagali. Ali priznate to?

— Da, rad priznam, gospa. Kako bi vam mogel povedati vso resnico, če bi ne bil pripravljen priznati vse laži.

— Govorite torej! — je dejala grofica de Ferneuse.

— Ne pričakujte od mene nobenega dolgega pripovedovanja, — je dejal ta čuden zločinec, govoreč z mirnim ponosom nedolžnega človeka in s ponosom junaka. — Sem mož dejani, sovražim besede. Ugotoviti hočem samo tri ali štiri stvari. To je vse! To so stvari, o katerih nočem, da bi mi verjeli.

— Katere?

— Vsaj dve, če že ne več... nisem nobeno smrčalo, drugič pa veste, da nisem ubil tistega, čigar ime nosim.

— Za koga se hočete torej proglasiti?

HEDY LAMARR JE PRAZANKA!

Njen prvi film »Ekstaza« ji je prinesel svetovno slavo in angažma v Ameriki, kjer jo splošno imenujejo »Miss Sex-appeal« št. 1. — Kot partner ROBERT TAYLOR. — Oglejte si jo danes v presretni vlogi lepotice Manon Lescaut v filmu

Kraljica tropskih noči

KINO MATICA, tel. 22-41.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat!

Kot dodatek predvajamo še barvast pevski film »VESELA ŽETEV« KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Danes zadnjikrat!

Kot dodatek predvajamo še barvast pevski film »VESELA ŽETEV« KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Francoški vefilim

SRČNI UTRIPI (BATTEMENT DE COEUR) je ustvaril sodbo, da je to delo duhovito, polno šarma z nedosegljivo igro Danielle Darrieux

Kraljev spomenik na Trgu svobode

Glavna pripravljajalna dela šele spomladi — Spomenik zadeva vsega Maribora

Maribor, 28. septembra.

Že za prihodnji Vidov dan je določeno slovesno odprtje monumentalnega spomenika kralju Zmislavu na Trgu svobode. Glavna pripravljajalna dela so določena šele za spomladi.

S tem spomenikom stoji ves Maribor v svojo novo zgodovinsko razdobje. Podčrtamo: ves Maribor! Torej ne le Trg svobode in njegovo najbližje okolje. Ves Maribor s svojo okolico vred je in mora biti neposredno povezan na ta spomenik. Drugače bi bilo nesmiselno tak monumentalni spomenik sploh postavljati. Svoječas so bili glede spomenika samega ne-

kateri drugega mnenja; namreč, da naj bi se kot spomenik smatrala kakšna večja socialna ustanova, namenjena v smislu znanja želja blagopokojnega kralja v korist in blagor trpečim slojem naroda. In na prečelnju take ustanove naj bi se vzdala primerna podoba kralja z napisom posvetitve.

Proti temu stališču je zmagalo to, ki je postalo predmet monumentalnega spomenika na Trgu svobode.

To zdaj stoji in bi bilo škoda nadaljnje besedičenja o tem vprašanju. In vendar je in bo še potrebno mnogo, mnogo besed že ob času priprav. Pred vsem:

Ker Maribor postavi tak spomenik, potem je dolžnost vsega Maribora, da se ves Maribor primerno posveti temu spomeniku. To zahteva od nas Jugoslovani, živčeh v Mariboru že spomin na predstavitelja spomenika, a na splošno pa zahteva ugled Maribora v celoti, da se pred vnanjim svetom ne le na Trgu svobode in najbližjem okolju, marveč tja do zadnje ulice prav na periferiji mesta pokaže, da smo vredni, odnosno da je Maribor kot tak vreden takega spomenika!

V ta namen od časa do časa iznesemo v javnost vse, kar služil, četudi le posredno, k pripravam za kraljevi spomenik na Trgu svobode.

ingova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21-79.

— **Sahovski turnir za prvenstvo Maribora** se je pričel predsončnim v kavarni »Orient«. Turnir je otvoril s primernim nagovorom v imenu prireditelja SK Zeleničarja g. Josip Fiser. Zrebr je določil naslednji vrstni red: 1. Certalič (Sahovski klub Vidmar), 2. prof. Stupar (Mariborski Sahovski klub), 3. Regoršek (SK Zeleničar), 4. Breš (MSK), 5. Gerželj (V), 6. Marvin (V), 7. Kukovec (V), 8. Eablic (Z), 9. Bien (MSK), 10. Kešič (Z), 11. Dasko (Z), 12. Maroti (Z). Prvo kolo je prineslo sledeče rezultate: Regoršek: Kešič 1:0, Maroti: Certalič 1:0, Dasko: prof. Stupar 1:0, Kukovec: Marvin 1:0, Partiji Breš: Eien in Gerželj: Babič sta bili prekinjeni. Drugo kolo bo drevi ob 20. v kavarni »Orient«.

— **Abiturenti**, ki so se prijavili za sprejem v V. letnik državne učiteljske šole v Mariboru, pa še niso bili pregledani, naj se predstavijo ravnateljstvu v soboto 21. septembra ob 8. uri.

— **Tržne cene v Mariboru**. Mestno tržno nadzorstvo poroča, da so na mariborskem trgu sledeče cene: Zelenjav: krompir 1.50 do 1.90, merica 11 din, čebula 3 do 4, cesen 6 do 10, zelje komad 0.50 do 3.50, kisto zelje kg 5, karfiol kg 2 do 10, ohrovt kom. 0.50 do 2.50, hren 7 do 9, paradižnik kg 2.50 do 5, glavna solata kom. 0.50 do 1.50, zelena kom. 0.50 do 3, lušten grah liter 10 do 12.50, fižol v stročju 2 do 4 din. Sadje: jabolka 3 do 6, hruške 8 do 16, slive 8 do 10, črnic liter 2 din, breskve 10 do 20, maline liter 4 din, grozdje 12 do 16, brusnice liter 10, ceji orehi 8 do 9, luščeni orehi 24 do 28 din, ringlo liter 3 do 4, šipek liter 3 din. Žito: liter pšenice 2.75, rži 2.50, ječmena 2 do 2.25, koruze 4, ovsa 1.75 prosa 4, ajde 2, prosenega pšena 5 do 6, fižol 3 do 5 din. Ribe: karpi kg po 16 din, belice 9 do 10, morske ribe od 10 do 24 din. Mlečni izdelki: smetana liter 10 do 12.50, mleko 2 do 2.50, surovo maslo 30 do 32, čajno maslo 36 do 40, kuhano maslo 40, domači sir 10 do 12. Jajca prodajajo po 0.50 do 1.25 din za komad. Perutnina: kokoši komad 24 do 35, par. čanec 26 do 70, gosti komad 40 do 75, purani 45 do 60, rnce 16 do 23. Domače jajce prodajajo po 10 do 120 din. Meso: govedina 14 do 16, svinjsko meso s kostmi 17 do 18, svinjsko meso izkušeno 18 do 19, riba 21 do 22, salo 20 do 22, slanina 20 do 22, pljuča 8 do 10, jetra 10 do 12, rebra 14 do 16 din.

— **Drugačno zapletilo** je izgubila v Mariboru inženjerjeva žena Hedvika Rebol iz Črna. Zapestnica, ki je iz zlata, je vredna okoli 2000 din.

— **V smrt** je hotela 20letna krojaška pomočnica Rozalija P. stanujoča na Frankopnovi cesti 14. V samomorilnem namenu je izpla večjo količino lizola. Našli so jo v postelji nezvestno. Odpremlili so

Bela sužnja

KINO SLOGA — Tel. 27-30

Zanimiva filmska zgodba evropske žene za rešetkami turškega harema. V glavni vlogi VIVIANNE ROMANCE in JOHN LODGE. Danes ob 16., 19. in 21. uri.

jo v bolnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec. V ozadju poskušena samomora so ljubzenske zadeve.

— Kolo so našli na Ruški cesti, in sicer z evid. štev. 2-139732. Lastnik dobi kolo na policiji.

— Lepa gestá. Indutrijec g. Mauthner, lastnik Mariborske tekstilne tvornice, je izjavil delavcem zaupnikom, da bo dobil vsak delavec v njegovi tvornici brezplačno 45 kg moke, 12 kg masti in povsice urne meze za 50 par. Oženjeni delavci pa bodo dobili še večje količine živil. To socialno gesto mariborske veleindustrije je treba toplo pozdraviti, ker bo s tem delavstvu, zlasti v sedanjih krizi zelo pomagano.

O tem in onem. Neki dvoprepni voz je na Glavnem trgu zavozil v električni kandelaber. Pri karambolu je padlo s kandelabra zaščitno steklo in zarila se tri mestno električno podjetje okoli 500 din škodo. — Trgovcu Hinku Tuginu iz Zagreba je doslej še neznan zlikovec ukradel iz avtomobila, ki je stal pred Halekovo gostilno v Dravski ulici odejo in razne druge predmete v skupni vrednosti okoli 1500 din. — Na Aleksandrovi cesti je neki avto podrl 36letno služkinjo Leopoldino Grušnikovo, ki je obležala s poškodbami na glavi. Odpremlili so jo v mariborsko splošno bolnico, kjer se zdravi tudi 33letni delavec Ivan Erjavce, ki mu je cirkularna odrezala prste na desnici. — Pekovski pomočniki izpitni bodo 25. septembra ob 16. v pisarni Zdrženja pekovskih mojstrov na Aleksandrovi cesti. — Predsončnim so se setali pri »Orlic« zastopniki krojaških mojstrov in pomočnikov, ki so razpravljali o kolektivni pogodbi. Pogajanja pa so se razbila. Čuje se, da bodo krojaški pomočniki in pomočnice stopili v stavko.

— **Otvoritev šole družbe Sv. Cirila in Metode** pri Sv. Treh kraljih nad Marenbergom se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 10. predpoldne; popoldne je ljudska veselica. Naša dolžnost je, da se te proslave udeležimo v čim večjem številu. — Iz Maribora odpelje vlak ob 5.35. Izstopimo na postaji Vuhred-Marenberg, odkoder je do šole tri ure. Po mostu stopimo do Marenberga na razpolago vozovi odnosno avto. Iz Marenberga do šole je po cesti preko Radla dve uri hoda, nekoliko manj je po bližnjici, za katero so obljubljeni vodniki. — Za prehrano je poskrbeli. Dobiti bo tudi topla jedila. Ker vodi pot od Rodla ob meji, priporočamo, da imajo izletniki s seboj kako legitimacijo.

— **Uprava splošne bolnice v Mariboru** nam je poslala sledeči dopis: »Med dnevnimi vestmi vašega cenj. lista, v katerem se je poročalo o avtomobilski nesreči g. industrijalca Antona Tavčarja je bilo omenjeno, da je bil sprejet v tukajšnjo bolnico in od te prejel na graško kliniko. Resnici na ljubo izvolite to novico v toliko popraviti, da g. Tavčar Anton ni iskal pomoči v tukajšnji bolnici in se ni tukaj zdravil, temveč v domači kliniki. Tukajšnja bolnica, ki razpolaga tako z zdravniškimi specialisti, kakor z vsemi potrebnimi zdravilnimi sredstvi in pripomočki ne pošilja svojih bolnikov v inozemske zavode. Ako je že klinično zdravljenje absolutno potrebno, potem je na razpolago klinika v Zagrebu in sedaj tudi v Ljubljani. V. d. ravnatelj: dr. Raščel.

— **Redni avtobusni promet na Pohorje** je za letošnje sezono ukinjen ter se vršijo vožnje na Pohorje od prihodnje nedelje dalje le po naročilu ako se do prejšnjega dne zvečer do 18. ure prijavi v prometni pisarni na Glavnem trgu dovolj interesentov.

— **Kje je enotna moka?** Vedno in vedno slišimo in čitamo v časopisih o enotni moki, ki da je v zadostni količini sedaj po novi uredbi na razpolago trgovcem. Studenški trgovci pa prosimo, da se nam naj pove, kje je omenjena enotna moka v nakup. Mi je še do sedaj nisimo mogli nabaviti ter stojimo trgovci v Studencih brez navedene enotne moke. Merodajne činitele bi prosili, naj še enkrat uredijo to kočljivo zadevo in preskrbijo za dobavo enotne moke tudi za manjše trgovce v Studencih!

— **Knjižničar šolske knjižnice** v Studencih sporoča širšem interesantom, da se v isto lahko vpiše vsak in to za vpisnino 2 din. Knjižnica je odprta vsak dan razen torka in petka.

— Lep jubilej godbenika. V soboto je praznoval 45letnico od kar igra na harmoniko vedno veseli 63letni Ivan Rutard iz Studencev. Posebej je treba omeniti, da je jubilar samouk ter da igra tudi vse najnovejše komade. Omenjeni sedaj že precej let igra pri splošno znani »Pohorski godbi« iz Studencev. Da jubilara počastijo, so vsi godbeniki iz Studencev privedli družabni večer, na katerem so mu izročili krasno izdelano diplomu.

— **Vztrajen obiskovalec** kokoši na Petrovem selu. Petrovo selo je lepo, domoljubno ime naselja pod Kalvarijo, na meji mestne in sosednje občine Košalad. Če se ne motim, je naselje dobilo to ime na čast »Havserja s Pohorja« dr. Pavla Turnerja. V tem naselju in v Turnerjevi ulici stanuje v svojem idealnem domu, v Mariboru dobro znana gospa, vdova profesorja in slovečega domoljubnega zgodovinarja Gabrijele Majcna, gospa Ana Majcen. V noči pred Malim smarnom je zaslišala sumljiv šum, prihajajoč od kleti. Privila je luč in šuma je bilo konec. Cutila pa je potrebo, da je to prijavila. En mesec pred tem namreč je nekdo vlomil v kokošnjak in odnesel dve veliki kokoši. 14 dni pozneje je zopet poskusil, toda med tem so bile kokoši že na varnem — v kleti. To je noč, ko kokoši prijatelj zvohal in zato se je to pot lotil kleti, pa se zaradi omenjene čuječnosti premislil in bežal. Ugotovilo se je, da je neznanec prihajal preko žične ograje sosednje vule Gusel ter je ograjo na dotičnem mestu prečel. Imenovana teh prvih dveh obiskov ni prijavila, zato se je izpostavila nevarnosti tretjega obiska, vzloma v klet, od koder bi lahko prišel tudi v stanovanje. Naj bo ta primer dober nauk, da je v interesu prizadetih samih, če se tudi taki primeri takoj prijavijo.

— **Ponočni boj z vlomilec v branjariji**. V noči 15. septembra je Andrin Nikola iz ob cesti pri Mezi stojiče male trgovine Lenarta Likarja zaslišal sumljiv šum in hojo. Ker je bilo vse temno, se mu je to zdelo sumljivo. Stopil je bliže in ko posveti s svojo svetilko, opazi v trgovini moko postavu. Takoj je alarmiral sosedo, ki so se se razvabili. Na sled — po isti posebni poti, ki jo je vlomilec uporabil, da je prišel na podstrešje in od tam v trgovino, sta se spustila tudi zasledovalca Verzum in Podbukovec, dočim so drugi stražili junaj, a Andrin je skočil po orodnike v Dravograd. Vlomilec, uvidevši, da se je ujel v svojo past, se je skušal rešiti s tem, da je tiščal za ključko in se uprl v vrata. Pa sta ga zasledovalca opozorila, da je ves njegov trud zaman, ker ne more nikamor uiti in je zanj najbolje, da se vda. To je tudi storil. Med tem pa na lice mesta dospelo tudi že orožništvo, ki je kmalu ugotovilo, da gre tu za že znanega in radi tatvine ponovno kaznovanega mersarskega pomočnika Avgusta Namarja. Privoščil si je salame in vina in pripravil si je bil tudi več raznih dobrot, izpočetka je tajil z izgovorom, da je sploh prišel v vas k deklini, a ko so ga opozorili, da v vsej branjariji sploh nihče ne stanuje, se je popolnoma vdal in priznal svoj pravi in le slučajno preprečen namen.

— **Pesniški dolini grozi zopet poplaval!** Težko je najti pokrajino, ki bi jo letos prizadele toliko nevede, kakor baš dolino ob srednjem, neregularnem toku Pesnice. Štirikrat že je letos poplavlja Pesnica s svojimi dotoki to dolino in baš sedaj se tukaj širi že peta poplava. Vseled številnih deževnih dni je zelo zastalo vso delo na vseh kulturah. Na vseh kulturah tudi na višje ležečih pa iz istega razloga kaže letina silno slabo. Tudi na pobočjih že v zemlji počrnejo in gnije krompir, ki naj bi nam pri letošnjih prilikah bil zares »drugi kruh«. Kako šele so gnitju izročeni vsi prideiki v letu po večini pod vodo stoječi dolini! In tako sedaj gnije spet pod vodo še nepokošena otava, kjer je s poblatenjem uničena tudi vsa paša. In kako naj dozorevajo pod vodo okopavine in sploh poljski prideiki, ki so edina naša nada po slabi žitni letini! Grozi pomanjkanje ljudem in živali! Pač ne more nihče zametati, da naša ljudstvo, krmiljeno s samimi obljubami regulacije Pesnice danes krči pesti proti tako zvanim »ljudskim prijateljem! Pesniška dolina kliče: Pomagajte!

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Kmetje in cene krompirja

Urediti je treba prodajne cene in kupno moč vseh naših slojev

Maribor, 18. septembra

Najnovejša objava mariborskega mestnega poglavarstva je določila maksimalno ceno krompirja in sicer 1.60 din za kg. Ljudje, posebno pa še gospodinjice, ki čitajo v časopisih o cenah krompirja drugod, so se znova razburile, češ v Ljubljani je krompir cenejši, čeprav morajo prodajalci plačevati še mitnino, ki je v Mariboru ne poznamo. Pa tudi prodajalci krompirja, večinoma kmetje so ob novi ceni izrekli svojo besedo, češ da krompirja za to ceno ne bodo dovažali na mariborski trg. Marsikdo bi ob tej grožnji domneval, da hočejo kmetje kljubovati in s tem izsiliti višjo ceno ter se tako koristiti s sedanjimi neuravnoteženimi razmerami. Za pravilno razumevanje pa je treba poizvedeti za razloge, ki našim kmetom narekujejo višje prodajne cene od lanskih. Ob objektivni presoji bodo lahko tudi meščani uvideli, da v ozadju ni vedno namerno okroščanje na račun kupcev. Naši ljudje naj bi ne godrnjali toliko in zabavljali, ampak naj bi se raje poučili o vsem, kar narekuje tudi poljedelcem, da so letošnjim produktom zvisali cene. Potem tudi ne bodo več videli v kmetu izkoriščevalca, ampak le trpina, ki mu sedanje razmere niso priznane.

Letošnje vremenske prilike nikakor niso bile ugodne za poljedelstvo. Neobičajno število deževnih dni in pomanjkanje toplote za dozorev se ne prikljajo, ki so prekrizale vse račune na dobro leto. Posebej prizadeti so bili z vremenom sadovnjaki in vinogradi, kakor kaže pa ne bo nič boljše z nasadi krompirja in fižola. Ze zdaj poročajo, posebno iz nižinskih predelov, da je precej krompirja nagnitega, fižol pa da ne bo prav dozorel. Boljše je uspel krompir po hribovitih krajih, kjer prekomerna vlaga ni napravila škode. V Sloveniji bo torej ponekod primanjkovalo krompirja, na splošno pa ga ne bo toliko, kot se je predvidevalo. Ni torej govora o izredno obilni letini krompirja, poudariti je celo treba, da je bila lanska letina boljša. Ni pa glavni vzrok za letošnje višje cene krompirja v navedenem.

Letos kmetje prodajajo res le odvren krompir v strahu, da utegne biti skozi dolge zimse mesece krompir edina njihova hrana. V kolikor ga prodajajo, kalkulirajo z izkupičkom kot lani in je razumljivo, da skušajo doseči isto ravnesje. Obdržati skušajo ravnotežje med izkupičkom in kupno močjo za produkte, ki jih ne pridolajo doma. Lani je n. pr. kmet za kilogram najboljši moke moral prodati 4 kg krompirja, letos pa bi moral za isto količino moke prodati že 9 kg krompirja po lanski ceni. Tudi z novo maksimirano ceno na mariborskem trgu je ob gornji primerjavi naš kmet še vedno na slabšem ko lani. Isto

ravnesje skuša doseči naš poljedelec tudi v primerjavi z vsemi drugimi dobrinami, ki jih mora dokupovati. Teh ni malo, saj je znano, da je večina slovenskih kmetov (po neki uradni statistiki!) glede živeža za čas od ene do druge žetve globoko pasivna. Manufakturo, obutev, kolonialno blago in monopol pa mora poljedelec plačevati prav tako drago ko vs drugi sloj. Kot se skuša v teh labilnih dneh zavarovati pred izgubo vsak realen trgovec, se z isto vneto oklepajo te pravice naši kmetje. Seveda pri tem zadevajo v živo najbolj one sloje, ki so brez zemlje in navezani se na preddraginske dohodke. Krivda pa ni izključno na strani poljedelcev.

Če so naši kmetje na maksimirano ceno krompirja odgovorili z zmanjšanim dovolom na dnevni trg, bo treba pristopiti pač k učinkovitejšim ukrepom. Najnovejša predvidena uredba banovine, ki hoče z nekakimi doplačili zmanjšati izvoz krompirja v druge banovine, je prišla kot je to že navada — nekoliko prepozno. Znano je, da so trgovci iz južnih krajev že doslej kupili pri nas precejšnje količine krompirja. Sicer pa stvar ni v tem, kar našemu kmetu te odredbe ne bodo prav nič pomagale. Ukrepi, ki skušajo regulirati cene, bi morali biti glede efektosti v soglasju z vsedržavnimi odredbami. Če se že morajo naši kmetiči ljudje odpovedovati zaslužku pri prodaji krompirja, ki bi bil vsaj v približnem razmerju s kupno močjo skupščke, bi isto žrtve lahko doživeli tudi veleposelniki in palatinska gospoda v naših žitornih krajih. Naši povprečni ljudje že danes ne morejo razumeti preko stotodstotne podražitve pšenice in koroze, k se je podražila v zadnjem času kar za 300 odstotkov in v primeri z lanskimi cenami in vendar je kruh važnejše hranivo kot krompir! Pri tem pa je treba še upoštevati, da je s krompirjem precej več dela kot s posevki pšenice. Lani je bilo na primer razmerje med ceno koroze in krompirja 1:1 in pol v škodo krompirja, letos se je to razmerje poslabšalo na 1:4. Lani so naš kmetič lahko krmili prašice s koroza letos jim je to onemogočeno, čeprav se govori o izobilju koroze. Zato ni prav nobena izjavitelj, ko kmetje pravijo, da bodo prašice krmili s krompirjem, ko pa druge primate kreme, kot je na primer koroza, ne zmerejo.

V tem pogledu ne potrebujemo zaščite samo meščanski in delavski živelj, ampak tudi slovenski kmet, ki je prav glede predelave žita pasiven. Z novimi uredbami je treba pomagati predvsem socialno šibkejšim, ki so že v normalnih razmerah komaj dihal. Med temi je tudi naš kmetič stan. S pravilno ureditvijo razmerja med prodajnimi cenami in kupno močjo vseh naših slojev bo šele možno zanosno sožitje v teh težkih dneh.

Mariborske in okoliške novice

— **Skrb za ptice**, ki ostanejo pri nas! Z zadnjimi lastnostmi nas zapušajo zadnji naši krilati. Pričenja se tam zunaj že občutna razlika v letni dobi, ko pravi prijatelj prirode občuti ožjo povezanost s seboj z živaljo, ki v njim vred pričakuje usodo letošnje zime. Prišel je čas, da poskrbimo še bolj kot smo zadnja leta, da preostali krilatec premo letošnje — že zgodaj se obetajoče — zime ne bo treba poginjavati ne zaradi pomanjkanja zaščite pred velikim snegom in hudim mrazom, marveč tudi radi pomanjkanja prekozijske hrane. Da ne bo tudi letos še le sredi zime izgovora na vprašanje potrebe ustanovitve posebnega društva za varstvo ptic, naj že obstoječe društvo za varstvo živali že zdaj poskrbi za poseben odsek v zaščito prekozijskih ptic. 4. oktober — praznik živali — je bližu in bliža se kot rečeno, nemara letos tudi zelo zgodnja zima s prvim snegom že sredi oktobra. Pa tudi v nasprotnem primeru nas kliče naša dolžnost na pravočasno skrb za naše prekozijske krilce.

— **Huterjev stanovanjski blok** je zdaj tudi že na zadnjih, zaradi spodnjih plasti najbolj neugodnih mestih zrastle visoko nad zemljo in celo že nad visokim pritičjem, zlasti v Razlagovi in deloma tudi v Premerovi ulici. Pri kolikarj upoglednejšem vremenu bo šlo delo odsej dalje zelo hitro izpod rok, tako da bo do nastopa zime v glavnem že dovršeno.

— **Tudi gradnja drž. realne gimnazije** ob Stritarjevi in žitni ulici ter Jadranski cesti že vidno napreduje. Temelj in betonska podstava so že izpod zemlje in zdaj že pripravljajo naprave za betonske stebre. Građenje je, kakor znano, prevzel ljubljanski stavbnik Just Gabrijelečič.

— **Obnova Braunove tovarne**. Zdjaj šele, ko monumentalna stavba drž. realne gimnazije že vidno raste iz tal, se naravnost občuti neizogibna potreba po temeljiti obnovi v žitni ulici nasproti se nahajajočih objektov Braunove tovarne. Ne zato, ker Braun ni naše gore list in niti ne toliko zato, ker baš za našo zaslužni milijone našega denarja, marveč zahteva po obnovi te tovarne — vsaj objektov proti novemu poslopiju — je opravljena po ugledu nove stavbe, ki mora imeti primerno okolje. Z delom pa naj se prične takoj.

— **Glavna pot na Kalvarijo** prosi za temeljito popravilo med tretjo in četrto kapelico, kjer je tudi ob suhem vremenu skoro vedno vlažno, zdaj pa kar voda teče preko poti. Kadar pa se ta popravi, naj se delo ne prepušča le delavcem, ki se seveda ne brigajo za pravi namen takega dela. Tu je treba izkopati ob hribu globok jarek z odvodom navzdol, pot samo pa izravnati in nasipati. Na ta način bo prihranjeno delo ponovnih »filkarij«, za katera je škoda denarja, naj ga že plača Olesjevalno društvo ali mestna občina.

— **Voda na Kalvariji?** Kmalu bo 40 let, odkar so začeli polagati cevi za mestni vodovod in kopati tudi višinski vodnjak (rezervoar) pod Kalvarijo. Je pa iropija, da čim ima Maribor toliko vode tik pod vrhom Kalvarije, obiskovalci Kalvarije zaman iščejo vsaj vodo za žejo. Pa ne samo v rezervoarju je veliko vode, marveč je bo najbrže tudi v izvirkih tam ob glavni poti, o kateri je govora na drugem mestu. Ob priliki popravne te poti naj si kak strokovnjak ozir. večak ogleda to mesto.

— **Nočno lekarniško službo** imata do jutri Albanežjeva lekarna pri sv. Antonu na Frankopnovi 18, tel. 27-01, ter Kō-

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pisarne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRAVNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din

Julijana, Gospodstvska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din

Julijana, Gospodstvska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din

Julijana, Gospodstvska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L

LEGITIMACIJSKE SLIKE

za dijake izvršuje hitro in pojeni Foto-atelje M A N C I N I, Ljubljana, Tržaška 83. 40. L.

DOPISI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STASA, hotel priti, pa bil zadržan. Prihodnji mesec. Poljub. 2171

PROBAM

Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke, perilo in stare cunje. Klavžer, Vošnjakova 4. 2143

DRAŽBA LESA

cca 2000 prima bukovih drv in cca 200 plm buk. tehn. lesa na panju iz razlaščenih gozdov na Plešiču na Pohorju po prodajo Revirno vodstvo Plešič dne 2. oktobra 1940 v Sv. Lovrencu na Pohorju. Informacije in pogoji na vpogled pri Sumski upravi v Črni ter pri Revirnem vodstvu Plešič v Sv. Lovrencu na Pohorju. 2170

FRIZERJI

Prodaj aparat za trajno ondulacijo in za pranje glave, kakor tudi več inventarja. — Koman, Poljanska 13. 2174

KUPIM

VRECE ZA MOKO 85 kg in 50 kg in druge velikosti vrec iz jute kupujem in plačam najvišje dnevne cene. LEDEKO, Sombor, Zlatna Greda ul. broj 9. 2172

SUŽBE

BRIVSKEGA POMOČNIKA dobrega in stalnega, sprejemem takoj. Plača din 300 in oskrba. Heimgartner, Slovenska Bistrica. 2161

Ob 70 letnici mojstra Matije Sternena

velikega likovnega ustvarjalca, največjega slovenskega freskanta, ki veruje, da je samo za neznanca in lenuha lepota kruto božanstvo

Ljubljana, 19. septembra. Jutri bo slavil akademski slikar prof. Matije Sternena svoj 70. rojstni dan. Jubilar, ki se je s svojim umetniškim delom uvrstil med najodličnejše slovenske likovne ustvarjalce, je doživel visok življenjski jubilej, ki je obenem jubilej plodnega in dragocene umetniškega dela, sred. neumornega snovanja in ustvarjanja. In ljubo zdravje se mu je v zadnjih letih vrnilo kakor bi

se mu hotela narava, kateri je ostal kot umetnik zvest mimo vseh modnih izumov, zahvaliti za zvestobo in mu pomagati, da dokonča svoje veliko življenjsko umetniško delo brez večjih motenj, izvrajčih iz človeške telesnosti. Vse slovenska kulturna javnost se v duhu pridružuje onim redkim jubilarovim znanjem, ki bodo lahko sami segli v roko, ki je ustvarila toliko velikih umetnin. Jubilar se je namreč umaknil v

svoji skromnosti nekam na deželo za svoj jubilej. Mnogi njegovi častilci in oboževalci ne bodo mogli prav na jubilejni dan mojstru čestitati.

Matije Sternena se je rodil dne 20. septembra 1870 na Verdu pri Vrhniki. Že v deških letih se je pokazalo njegovo nagajanje do slikanja. Mladenica je vodilo hrepenenje po oblikovanju najprvo v Gradec na umetno-obrtno šolo, kjer je študiral od l. 1888 do l. 1891. Iz Gradca se je napotil na Dunaj, kjer je študiral na akademiji od l. 1891 do l. 1897, od tod pa je krenil v Monako na akademijo, kjer je študiral in delal od l. 1898 do l. 1906. Od tod je umetnika vodila pot v velika evropska kulturna središča. V Parizu se je mudil prvič l. 1908, kasneje ga je še enkrat obiskal. Od l. 1911 živi Matije Sternena v Ljubljani. Po pretratu je bil restavrador spomeniškega urada, l. 1921 je bil imenovan za profesorja risanja na ljubljanski tehniški. Vzgojil je več mladih generacij naših arhitektov.

S svojimi freskami, olji, pokrajinami in portreti je Matije Sternena dal slovenskemu narodu velike umetnine. Bil je med slovenskimi umetniki pionirji, ki so prvič razstavili pred 40 leti svoja dela v ljubljanskem mestnem domu, kjer se je samoniklo slovenska umetnost prvič v svojem mladinskem zanosu manifestirala.

Danes ga štejemo med pravke slovenskega impresionizma. Njegove pokrajine vise v galerijah v Hannoveru, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ni ga slovensko likovno umetnost ljubčega Slovenca, ki ne bi poznal njegove »Dane na divanu« in »Pri toaleti«, njegovo »Japonko« in »Magdalenov« Deklico pri čitanju« itd. Precej obsežno poročilo bi bilo potrebno, ako bi hoteli samo naštet vse njegova ostala dela, zlasti cerkvene slike v tehniki fresk. Z mirno vestjo ga lahko imenujemo največjega slovenskega freskanta sploh, kakor ga lahko imenujemo po njegovih portretih in aktih »slovenskega Rubensa«. Ni postavil samo temeljev slovenskemu modernemu slikar-

stvu, temveč tudi slovenski umetnostni zgodovini, saj je odkril nešteto fresk in jih restavriral. Sternena odkritja v starih slovenskih cerkvah so dala gradivo za umetnostne zgodovinarje. Sternena je odkril in restavriral freske v Zirovnici, pri Sv. Primožu nad Kamnikom, na Muljavi Keblju itd. Restavriral je mnogo oljnatih slik v Sloveniji in v Dalmaciji. Ni dvoma, da je Sternena najspretnejši slovenski restavrador in tudi najodličnejši poznavalec slikarske tehnike. Vse to ga je usposobilo za ustvarjanje po umetniški vsebini, obliki in po obsegu največjih slovenskih fresk. Pred štirimi leti restavriral Langusove freske v cerkvi Marijinega Oznanjenja. Prav za prav je to samostojno Sternenovo delo, ki je krona njegovega polstoletnega umetniškega dela. Za svoj 65letni jubilej je dal slovenskemu narodu Marijino kronanje, zrel plod svojega umetniškega truda in boje, svojega hrepenenja in zorenja. Čudovita je bila Sternena umetniška pot od tedaj, ko je kot mlad slikar poslal trnovski cerkev v Ljubljani, do velike freske pri frančiškanih. Po polstoletnem ustvarjanju se je slikar lotil v zadnjih letih še mnogih večjih del. Pred tedni smo poročali o njegovih krasnih freskah v mariborski Grajski kleti.

Čudovita je Sternena ustvarjalna sila, neugnano je njegovo stremljenje po popolnosti in razmahu. Vsako jutro se ob zori umiva v čudotvornem vrelec in pozno ponoči si hladi razgoreto glavo s to čarobno vodo življenja. Ta studenec prerodenja je za Sternena — delo. To je mojstrstva skrivnost, ki neprestano vzpodbuja njegovo ustvarjalno moč, da z vedno večjim zanosom hiti za svojim idealom in svojo gospodarico, ki je — lepota. »Samo za neznanca in lenuha je Lepota kruto božanstvo!« Tako je vera umetnika Matije Sternena.

Ta vera naj ga še dolgo vodi in daleč naj ga pelje, vedno više k ciljem in zmagam! Tako čestitamo Matiji Sternenu z vsem slovenskim narodom vred ob njegovi 70-letnici.

Slovenska zimskosportna zveza na Jesenicah

je razposlala vsem podzvezam, klubom in odsekom svojo prvo okrožnico, glasečo se:

Jesenice, 18. septembra. Na ustanovni skupščini Slovenske zimskosportne zveze dne 9. junija t. l. je bila soglasno poverjena naloga Jesenicam, da one prevzamejo vodstvo zimskega sporta v Sloveniji. Zavedajoč se važne in odgovorne naloge se obračamo na članstvo te zveze, da stoji navedenim upravni pri njenem težkem delu ob strani za novo rast slovenskega zimskega sporta. S tem v zvezi predpisujemo vsem našim članom nižje navedene odredbe, ki naj bodo prvi korak v naše delo.

Poslovnanje. V smislu pravil SZSZ je delovanje naše zveze popolnoma samostojno. Njeni člani poslujejo z zvezo le potem obsestoječih podzvez. Opozorjamo, da bomo vse direktno poslane spise na zvezo vrnil; vsi taki dopisi ne bodo prišli v razpravo.

Prejemanje pošte. Naslov zveze je: Slovenska zimskosportna zveza — Jesenice. V roko Činkovica Jožeta.

Seje. Seje izvršnega odbora se vršijo vedno vsako sredo v tednu ob 19. uri v kavarni Čop na Jesenicah. Seje upravnega odbora pa se vršijo vsako drugo sredo v tednu ob 20. uri v hotelu Triglav na Jesenicah. V primeru, da dobi zveza svoj lokal, bomo klube o tem pravočasno obvestili.

Službena glasila. Službene vesti zveze bodo objavljene po sklepu ustanovne skupščine v dnevnikih »Jutru«, »Slovenecu« in »Večerniku«. Ako pa nam bodo finančne prilike dopuščale, bomo izdajali svoj lastni službeni vestnik.

Administracija. Vse podzveze, klubi, društva in odseki se pozivajo, da so pri reševanju pismov in spornih vprašanj vestni, hitri, korektni in iskreni ter da ne zavlačujejo dela kar lahko škoduje nam klubom. Pri reševanju pismov naj člani polagajo paznjo, da uveljavijo vse njihove težnje in zahteve ter da so v stalnem stiku s podzvezo ter s zvezo.

Članarina. Letna članarina znaša 100 din po sklepu ustanovne skupščine in je isto treba poravnati najkasneje do 1. decembra t. l. Članarina se plača podzvezi,

vendar mora član direktno obvestiti zvezo o vplačilu.

Prijava odborov in članstva. Klubi, društva in odseki naj poštoobratno dostavijo potom podzveze točen seznam njihovih odborov in točno število članstva, mladine in naraščaja. Vse to se pošlje v duplikatu, tako, da ostane en izvod podzvezi.

Pravila in pravilniki. Vsa pravila in pravilniki razen tekmovalnih in sodniških so izpremenjena in prilagojena novi organizaciji. V delu so nova, čim bodo ista izgotovljena, bomo o tem obvestili vse člane in sporočili ceno, vendar pa že sedaj želimo, da nam sporočite, koliko izvodov boste predvidoma rabili za vašo uporabo.

Tiskovine. Uvedene bodo nove enotne tiskovine, nakar opozorjamo vse člane; s tem so stare izgojile veljavno. Na razpolago bodo pravočasno še pred tekmovalno sezono. Pravila in pravilniki kot tiskovine se bodo razpošiljale le po povzetju. (Tiskovine bodo na zalogi samo pri zvezi).

Zapisniki. Podzveze, klubi, društva in odseki se naprošajo, da po možnosti skušajo dostavljati zapisnike sej svojim upravnim odborom, v katerih se obravnava zimski sport in zimski turizem — tujski promet. Obvezno pa je pošiljanje zapisnikov za vse podzveze.

Naslovi. Vse včlanjene sportne enice naprošamo, da nam potom podzveze dostavljajo svoje točne naslove, kakor tudi vse izpremembe.

Nazivanje. Po sklepu upravnega odbora zveze se uvede za zimske sportnike enotni naziv »tovariš«, kar naj podzveze, klubi, društva in odseki posnemajo, kajti smo v času, ko nam je to potrebno.

Verifikacija. Pozivamo vse včlane enice, da nam najkasneje do 15. oktobra t. l. pošljejo točne sezname njihovih verifikiranih članstva in predverifikirane mladine, ker nismo sprejeli od prejšnjega saveza niti od podsaveza nobenih podatkov, zato želimo, da nam v izogib neprijetnim posledicam klubi direktno dostavijo do navedenega termina. V primeru, da bi klubi našega poziva ne upoštevali, bo-

mo na podlagi sedanjega nereda v verifikaciji prisiljeni uvesti za slehernega z verifikirane tekmovalca — novo verifikacijo. Istočasno s seznamom naj dostavijo klubi, društva in odseki verifikacijske izkaznice v svrhu potrditve za dobo enega leta. Uvedena bo glavarina za vsakega verifikiranega tekmovalca in sicer letno 2 din. V smislu sklepa ustanovne skupščine zveze, se poziva vse tekmovalce, ki so verifikirani za klub izven svojega bivališča, pa se želijo preverificirati za klub v kraju svojega bivališča, naj se direktno javijo zvezi do 15. oktobra v svrhu preverifikacije.

Izkaznice. Vse podzveze naj takoj javijo zvezi, koliko imajo še v zalogi verifikacijskih izkaznic, ker s 1. januarjem l. 1941. bo zveza izdala enotne nove izkaznice in s tem zamenjala vse stare izkaznice. Vse podzveze se opozarjajo, da se ravna pri verifikaciji po novem verifikacijskem pravilniku, katerega bodo zveze prejele v najkrajšem času. Vsak drug postopek bo razveljavljen.

Zdravniški pregledi. Za vse verifikirane tekmovalce kot mladino, je obvezen zdravniški pregled, zato se pozivajo podzveze, klubi, društva in odseki, da stavi v svrhu točnega zdravniškega pregleda v njihovem okolišču točne predloge, na podlagi katerih bo zveza izdala enoten posnetek in enotne tiskovine. V verifikacijski izkaznici bo moral biti razviden izvršen zdravniški pregled, ker le zdravniški pregled in spoznanji zdravi bodo pripuščeni k tekmam.

Sodniki. V svrhu točne ugotovitve števil sodnikov naprošamo vse izprašane sodnike, da najkasneje do 15. oktobra sporočijo direktno zvezi, v koliko so se pripravili delovati pri smuških prireditvah, kajda so sodili zadnje tekmo, kajti vsi oni sodniki, ki zadnja tri leta niso praktično sodelovali na nobeni smuški prireditvi, se bodo morali, ako bodo hoteli obdržati svoj naziv in pravico do sojenja, ponovno podvreči teoretičnemu in praktičnemu sodniškemu izpitu, ker se bo zbor smuških sodnikov organiziral pri zvezi. Vsi sodniki SZSZ bodo morali poleg sodelovanja na smuških prireditvah posesti vsako leto tudi še gotovo število strokovnih tečajev in predavanj, na katerih se bodo obravnavala važna tehnična vprašanja, kakor gradnja in vrste skakalnic, preračunavanje rezultatov, določanje točk itd. Tečaj se bo vršil predvidoma v Mariboru, Celju, Ljubljani in na Jesenicah. V interesu smuškega sporta je, da sodniki naš poziv upoštevajo.

Smuški učitelji. V svrhu točne evidence vseh izobraženih smuških učiteljev v Sloveniji naprošamo iste, da se prijavijo zvezi direktno do 15. oktobra t. l., ker bomo vodili evidenco samo o onih učiteljih in sodnikih, ki bodo dostavili zvezi to prijavo.

Program prireditev za leto 1940-41. Vse klube, društva in odseke pozivamo, da najkasneje do 1. novembra dostavijo svojim podzvezam sledeče podatke:

1. Vse tekme (datum).
2. Smuške tečaje, ki jih bodo izvedli v svoji režiji (datum).
3. Vse ostale propagandne prireditve (datum).
4. Katere zimskosportne postojanke bodo v letošnji sezoni oskrbovane: a) stalno, koliko prostora, stalnih in zaslinih ležišč; b) samo ob nedeljah in praznikih (isto ko pod točko a).
5. Kakšne zimskosportne naprave že obstojajo in kakšne imate že v projektu, oziroma, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi se povzdignil zimski sport v vašem kraju.
6. Kolikšna je kapaciteta za sprejem tujcev v vašem kraju. Program naj vsebuje čim več različnih panog tekmovalja, kakor pač odgovarja sposobnosti tekmovalcev.

Vsi podatki od 4 do 6 naj bodo točni, kajti isti so nam nujno potrebni v svrhu organiziranja zimskega sporta v naši ožji domovini. Klubi, društva in odseki naj javijo le resno osnovane prireditve, za katere so sigurni, da se bodo izvedle. Vse člane opozorjamo že vnaprej, da se na zakasnele odgovore zveza pod nobenim pogojem ne bo ozirala. Vse gornje podatke morajo podzveze dostaviti zvezi najkasneje do 15. novembra t. l.

Vedenje smučarjev. Podzveze, klubi, društva in odseki naj polagajo veliko paznjo in skrb na vedenje njihovega članstva. Smučar more biti vesel, toda mora biti dostojen povsod, koder nastopa, v vlakih in javnih lokalih. Nedostojno vedenje bo zveza strogo zatrla in bo vodila nadzor-

stvo nad ponašanjem podrejenih ter bo vse prizadete v smislu kazenskega pravilnika strogo kaznovala.

Vzgoja mladine in naraščaja. Podzveze, klubi, društva in odseki naj posvetijo vso skrb mladini ter naj v to svrhu ustanovijo v svojih edinicah mladinske odseke v kolikor isti že niso ustanovljeni. V dohodnem času bo zveza izdala enoten mladinski pravilnik, na podlagi katerega se bo mladina na polju zimskega sporta sistematično vzgajala. Člani naj prireajo, kjer je to mogoče, brezplačne smuške tečaje za mladino in za začetnike, kakor naj pripravljajo tudi skupne izlete ki naj bodo pod nadzorstvom starejših in izvežbahnih smučarjev.

Vremenska poročevalna služba. Glede iste bo zveza stopila v stike s TPZ v Ljubljani.

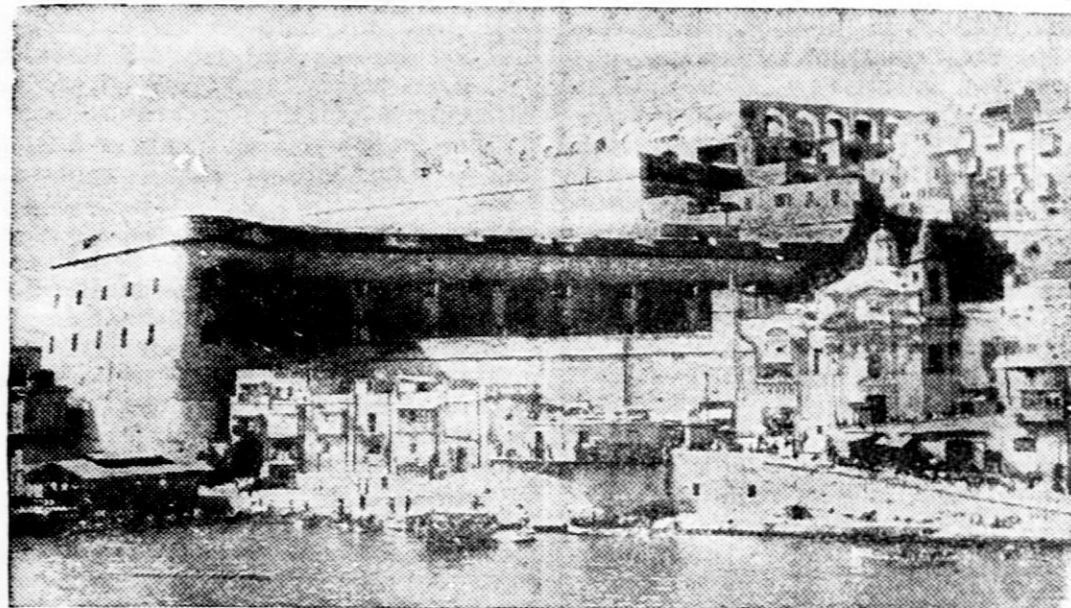
Tečaji in kondicijski treningi. V svrhu sistematičnega delovanja prosimo za predloge vseh naših članov, kako mislijo krajeno izvesti tečaje in kondic. treninge. Člani naj v to svrhu dostavijo predloge potom podzveze zvezi, katere bo v primeru razpoložljivih finančnih sredstev upoštevala predloge posameznih članov ter priredila tečaje in treninge v najbolj potrebnih krajih.

Izlet vseh slovenskih smučarjev. Ker se zveza resno bavi z vprašanjem te prireditve, naprošamo vse včlane enice, da nam pošljejo zadavne predloge, kakor da predlagajo kraj te prireditve z upoštevanjem vseh okoliščin, ki so zvezani z organizacijo take prireditve. Zveza bo skušala, da bo povezala s temi prireditvami državna prvenstva in ako bodo razmere dopuščale, izvedla prireditve v mednarodnem stilu.

Opozorjamo, da se bo zveza držala točno svojega začrtanega programa, podzveze, klube, društva in odseki pa pozivamo, da poskrbe za dobro organizirano delo v njih okolišču, ter nam s takim delom stojijo ob strani in pomagajo pri organizaciji temeljev smučarstva v naši ožji domovini.

Jezikovne razmere na Malti

V jeziku prebivalcev Malte se odraža tudi burna zgodovina tega otoka

Stara trdnjava na Malti

Zanimanje za Malto se kaže v Italiji že dolgo ne samo iz jezikovnih nagibov, temveč v prvi vrsti iz političnih. V Rimu je bilo ustanovljeno maltsko založništvo, ki objavlja vse publikacije, nanašajoče se na karkoli na Malto. Nedavno je izšel obsezen zvezek »Maltska izobrazba«, v katerem najdemo razen dveh prispevkov študijo o jeziku, ki se govori na Malti in sicer izpod peresa italijanskih jezikoslovcev E. Rossija in Pasquajia ter nemških romanistov N. Wagnerja in A. Steigerja. Iz njihovih razmotiranj je razvidno, da je jezik tega otoka prav za prav arabščina in sicer arabščina, ki so jo v 10. stoletju govorili v Tunisu. Enak dialekt arabščine je bil prenesen približno v istem času na Sicilijo, ki je prišla kakor Malta pod oblast Arabcev.

Ta prvotni temeljni jezik, ki ga govorijo prebivalci Malte, se je postopno mešal z izrazi latinskega izvora večinoma vzetimi iz sicilijskega dialekta, čeprav najdemo v njem precej španskega in tudi francoskega vpliva. To jezikovno mešanico si lahko razlagamo s politično zgodovino otoka. Po Arabcih, ki so se tam naselili v 9. stoletju, so prišli ob koncu 11. stoletja na Malto Normani. Ti so se morali umakniti Spancem, ki so priključili Malto Siciliji. Leta 1530 je odstopil španski kralj Karel V. Malto vitezemsku redu sv. Janeza, ki se imenuje od tistega dne red malteških vitezov.

Ko se je Bonaparte leta 1798 vračal iz Egipta, se je polastil tega otoka kot zelo važne strateške postojanke. Toda prebivalci Malte so se uprli in poklicali na pomoč Angleže. Ti so se po velikem obleganju polastili Malte in ostala je v njihovih rokah.

Burna zgodovina Malte se kaže jasno tudi v jeziku, ki ga govorijo njeni prebivalci. Sedanjji jezik na Malti ima mnogo skupnega z jezikom sabir, ki ga govorijo v Levantu in Alžiru in ki tudi obstoja iz arabskih, francoskih, italijanskih in španskih izrazov. To kaže, da so besede, ki označujejo konkretne predmete večinoma arabskega izvora, za abstraktne pojme se pa rabijo besede italijanskega, francoskega ali španskega izvora.

Zanimivosti

Neka ameriška železniška družba montira v ležajsko skrinjico vagonov bombe s smrdljivim plinom, ki počijo, če se ležaj nevarno segreje. Tako je baje zanesljivo odstranjena nevarnost, da bi se osi vnele. Pri naravno živčih narodih se baje ne pojavljajo žolčni kamni. — V Nemčiji so izdelali iz alpskih in drugih rastlin umetno začimbo, ki se lahko kosa z vsako tujo začimbo. — Učenjaki so izračunali, da pade v enem letu na 1 kv. cm zemeljske površine povprečno 286 kalorij toplote sončne energije. Na 1 ha pade toliko sončne toplote, kolikor bi jo dobili, če bi sežgali 1200 ton olja. — V enem dnevu izdihne človek približno 1,5 kg ogljikovega kisika. Tri velika drevesa so potrebna, da se ta količina ogljikovega kisika zopet zveže in oprosti iz njega kisik. — Največji sod na svetu je bil izdelan v letu 1900 v Nancyju. Drži 433.000 litrov, visok je nad 9 m in približno toliko meri tudi v premeru. — Dolgost človeškega življenja se da približno določiti po stanju očesne leče.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— A jaz? — je odgovorila — se vprašujem zdaj: ali verjamete, da mi je kaj do življenja? Mar gre za najino eksistenco? Moje življenje je končano! Vse moje življenje je v tistem grobu, ki ste ga odkopali tam v puščavi. Pa tudi vašega življenja ni več. Ostala je samo še laž. Nimam kaj storiti z vami, niti zavoljo obsodbe, niti zavoljo osvete. Vse to pripada samo bogu. Če sem tu, sem zavoljo vaše hčere, ki je ne zadene nobena krivda na zločinah in pa zavoljo svojega sina, ki ga tudi ne zadene nobena krivda na mojih grehih. Tu sem zavoljo svojega premagovanja groze, ko moram stati iz oči v oči pred vami. Prihajam vam povedati: omogočite njuno srečo, ali pa vžvalovim še na tem svetu proti vam kazni, ki vas čaka sicer šele na onem svetu.

— Kaj? — je vzkliknil Michelini oč. — Na to mislite, da bi se vaš sin, grof de Ferneuse oženil s hčerko neznanega in groznega moža, kakršen sem v vaših očeh.

— Seveda mislim na to. Če je sploh odpustanje za tolike krivice, je to edino v sreči in čistosti najinih otrok.

Tisti, ki se je imenoval markiz de Valcor je ostal zatopljen v mračne misli. Zdaj pa zdaj se je ozrl na grofico de Ferneuse, ki je bila fizično skrušeno sedla. Zdaj, ko ni več prekipevala v njem ljubezen, se je bil ta izredni mož zopet obvladal, in v njenih očeh je pridobival na svoji veličini, obstoječi iz prirojene plemenitosti, in občudovanja vredne šole.

— Pojasnite mi nekaj — je dejal Renaud končno. — Rad bi vedel, ali pripravljate Michelini in Herveju preizkušnjo, ki bo povzročila ta vaš korak, če skrbite res samo za njo in njega. Zakaj nečete da bi se ta zunanji videz nadaljeval?

— Ker mi vloga, ki naj bi jo igrala, ni po volji. — je odgovorila Gaetana ponosno. — Razen tega je pa že prepozno, da bi molčala. Če bi bili na sestanku pred dvema letoma vse priznali? ... Takrat morda ... Toda danes, to je izključeno. Nisem sama, ki to vem, moj sin je bil z menoj in še nekdo drugi, ko sem to odkrila ...

— Še nekdo drugi? — je vprašal Renaud živahno.

— Menih ... ki ne bo izpregovoril, če ne bodo zahtevali njegovega pričevanja.

— Kdo je to? Kje je?

— Mar mislite, da vam odgovorim, — je vzkliknila grofica s trpkim nasmehom. Ljudje, ki poznajo vašo tajno, kaj lahko izginje s sveta. Herve in jaz sva pripravljena na vse. Ta prijatelj je pa

sveti mož. Sicer mu pa njegov misijonarski poklic brani vrniti se na evropska tla, razen če bi ga poklicali sem.

Renaud je obmolnil in ta trenutek se ni dalo nič prečitati na njegovem kakor kamen trdem obrazu.

Slednjič je dejal:

— Gospa, takoj vam pokažem, da sem ostal gospodar svoje usode, kljub temu, kar ste mi povedali. Toda preden se izpostavite nevarnosti najhujših odločitev, da uničite moje življenje, vas vprašam, dali boste to vsaj vedeti? Vi ste edino bitje, ki mi je kaj ležeče na njegovem mnenju. Ne da bi vam ponavljal, kar vas žali, vam pa lahko rečem, da želim odkriti resnico vam in samo vam. Čutil bi posebno zadovoljstvo, če bi se vam mogel slednjič odkriti tak, kakršen sem. Prisegam vam, da zaslužim boljše mnenje o sebi, kakor ga imate vi.

Grofica de Ferneuse se je začudila njegovi nenadni ponižnosti in vljudnosti, zveneli iz njegovega glasu. Nedvomno je vražja spretnost tega moža izpreminjala v novega človeka. Mar jo je hotel še enkrat prevarati?

Gaetana se pa ni bala, da bi se ujela v njegovo past. Zato se ni branila poslušati ga. Upala je, da bo zvedela iz njegovega pripovedovanja vsaj nekaj resnice. Kako bi mogla premagati to izkušnjo?

Vendar mu je pa dejala:

— Čemu vse to? Pripovedovati bi mi roman, roman kakor o Michelininem rojstvu? Se spominjate? Po vašem zatrdilu je bila Gaetana hči tudi

vaša žrtev. On je namreč umrl po vaši krivdi je vzkliknil Renaud in zdrtel po vsem telesu.

Gaetana je prikimala z glavo.

— Slutil sem to. Ker je bilo njegovo poslanstvo preprečeno je pri tem gotovo žrtvoval svoje življenje. Bil je iz starega lesa, trd in drzen. Ubogi Mathias.

Zalost mu je zasenčila dotlej trdi obraz. Potlej se je pa ozrl na grofico de Ferneuse rekoč:

— To je bil moj brat!

— Vaš brat? Mathias Gael?

— Vsaj polbrat.

— Kaj je bil res Michelini oče?

— Ne, Michelini oče sem jaz!

— Vi ste torej lagali. Ali priznate to?

— Da, rad priznam, gospa. Kako bi vam mogel povedati vso resnico, če bi ne bil pripravljen priznati vse laži.

— Govorite torej! — je dejala grofica de Ferneuse.

— Ne pričakujte od mene nobenega dolgega pripovedovanja, — je dejal ta čuden zločinec, govorec z mirnim ponosom nedolžnega človeka in s ponosom junaka. — Sem mož dejanj, sovražim besede. Ugotoviti hočem samo tri ali štiri stvari. To je vse! To so stvari, o katerih nočem, da bi mi verjeli.

— Katere?

— Vsaj dve, če že ne več ... nisem nobeno smrčalo, drugič pa veste, da nisem ubil tistega, čigar ime nosim.

— Za koga se boste torej proglasiti?